GÖÇ ROTASI SERİSİ-1
Eylül 2021

EDİTÖR: SENA YUMURTACI
BEYZA NUREFŞAN KILIÇARSLAN
BÜŞRA TUĞÇE URFALIOĞLU
DİLARA GÜZELDERE
KENAN ÇİĞDEM
MERVE ÖZÇELİK

ALMANYA'DA MÜLTECİLİK

2015 YILI SONRASINDA ALMANYA'DA GÖÇ AKIŞI

Uluslararası Mülteci Hakları Derneği
INTERNATIONAL REFUGEE RIGHTS ASSOCIATION

Almanya'da Mültecilik:
2015 Yılı Sonrasında Almanya'da Göç Akışı

Rapor Koordinatörleri:
Davut Erdem ŞARALDI & Selim VATANDAŞ

Dizgi ve Kapak Tasarım:
MEF Medya ve İletişim

Kapak Görseli:
Rex | Almanya'da bir Suriyeli Mülteci

Yönetim Kurulu Üyeleri:
İbrahim ERGİN & Süleyman KURT

Editör:
Sena YUMURTACI

Katkı Sağlayanlar:
Beyaz Nurefşan KILIÇARSLAN
Büşra Tuğçe URFALIOĞLU
Dilara GÜZELDERE
Kenan ÇİĞDEM
Merve ÖZÇELİK

Web Editörü:
Tuğba Nur BARAN

Referans:
Yumurtacı, Sena vd. (2021) "2015 Yılı Sonrasında Almanya'da Göç Akışı"
Uluslararası Mülteci Hakları Derneği, Göç Rotası Serisi-1, ss.1-52

Son Okuma:
Gizem DİK
Nazlı METİN

©Uluslararası Mülteci Hakları Derneği 2021
Bu yayının bütün hakları mahfuzdur. Sadece
kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

Uluslararası Mülteci Hakları Derneği
INTERNATIONAL REFUGEE RIGHTS ASSOCIATION

Ali Kuşçu Mah. Fatih Türbesi Sokak No: 31 Daire: 2 , Fatih / İstanbul
Tel: +90(212) 531 20 25 • **Fax:** +90(212) 531 20 26 • **E-posta:** info@umhd.org.tr

İçindekiler

GİRİŞ **1**

GENEL GÖRÜNÜM **2**

Tarihsel Arka Plan 2

Siyasi Yapı 3

Ekonomik Yapı 4

Toplumsal Yapı 5

ALMANYA NEDEN HEDEF ÜLKE? **6**

Coğrafi Avantaj 6

Sosyal Ağlar 7

Bireysel Güvenlik 8

Ekonomik ve Sosyal Olanaklar 8

Olumlu İzlenim 9

ALMANYA'DA GÖÇ VE MÜLTECİLİK **9**

GÖÇ POLİTİKASI 9

Uluslararası Bağlam 10

Ulusal Bağlam 15

Yasal Statüler 16

İltica Prosedürü 18

Devlet Kurumları 19

MÜLTECİ OLMAK 21

Verilerle Mülteciler 21

Sosyal Hayatta Mülteciler 24

Çalışma 24

Sağlık 26

Seyahat 26

Eğitim 29

Devlet Harcamaları 31

Mülteci Kampları 32

Kamp Politikası 32

Kamp Koşulları 33

Mülteci Algısı 34

SONUÇ **39**

Bu Rapor Ne Söyler?

Göç, Avrupa'nın insan hakları söyleminin en temel sınavıdır. Doğudan batıya yönelen göç akışında insanların temel hedefi öncelikle Avrupa kıtasına nihai olarak da Almanya gibi siyasi ve ekonomik zeminde istikrarlı ülkelerden birine ulaşmaktır. Bu yönüyle Almanya, göçmenler için hedef ülke konumundadır.

2015'teki göç dalgasında Avrupa'ya çoğunlukla Ege ve Edirne sınırından geçmeye çalışan mülteciler ilk aşamada Yunanistan'a ulaşmıştır. Göçmenlerin büyük çoğunluğunun planı 1 milyona yakın göçmen işçi alacağını düşündükleri Almanya iken; bir kısmı da Fransa, Macaristan, Polonya gibi ülkelere geçiş yapmıştır.

Bu rapor, 2015 yılında Almanya'ya ulaşan göçmenlerin çalışma, sağlık, seyahat, eğitim gibi alanlardaki yaşam koşullarını analiz etmeye ve mültecileri Almanya'ya sürükleyen temel motivasyonları kavramaya çalışmaktadır.

Rapor'a göre Almanya, her ne kadar bir kesim göçmen karşıtı eğilimler gözlemlense de özellikle 2015 yılı sonrasında iltica politikası, sağlanan ekonomik ve sosyal imkanlar bakımından göçmenlere açık bir tutum sergileyen hedef ülke konumunu korumaktadır.

GİRİŞ

2010 yılında başlayan Arap isyanları, Kuzey Afrika'da yenilenen çatışma ve güvenlik endişeleri, Yemen'deki büyük insani kriz başta olmak üzere, son on yılda yaşanan zulüm, çatışma ve insan hakları ihlalleri dolayısıyla 100 milyondan fazla kişi zorla yerinden edilmiştir.[1] Yerinden edilen milyonlarca insan ilk olarak komşu ülkelere iltica etmiştir. Arap isyanları akabindeki ilk beş yıllık süreçte çevre ülkelerdeki sığınmacıların bir kısmı bu kez daha da batıya, Avrupa'ya gitmek istemişlerdir.

2015 yılında başlayan bu ikinci dalga göç hareketi Avrupa'yı 2010'lu yıllarda atlattığı bütçe krizinin sonrasında ikinci bir sınavla yüz yüze getirmiştir. 2015 yılı sonrasında Avrupa'daki mültecilerin sayısı, İkinci Dünya Savaşı sonrasındaki rekor seviyeyi aşmıştır. Ulusal hükümetlerin ve Avrupa Birliği'nin sığınma taleplerini kanalize edecek ortak bir politika belirleyememiş olması, göç krizini insan haklarının ihlal edildiği bir drama dönüştürmüştür.

Avrupa Birliği'ne üye devletlerin mültecilere yönelik politikalarının genelini kapsayan Dublin Yönetmeliği'nce sığınmacıların varış yaptıkları ilk ülkenin sığınma taleplerinin değerlendirilmesinden öncelikli olarak sorumlu olması,[2] sınırdaki devletlere orantısız sorumluluk yüklenmesine sebep olmuştur. Nihayetinde, halihazırdaki politika ve uygulamalarla mevcut insani krizin aşılamayacağı ve sorumluluğun AB üyesi devletler arasında adil bir şekilde paylaştırılmasının elzem olduğuna kanaat getirilmiştir.

2015'teki ikinci göç dalgasında Avrupa'ya çoğunlukla Ege ve Edirne sınırından geçmeye çalışan mülteciler ilk aşamada Yunanistan'a ulaşmıştır. Göçmenlerin büyük çoğunluğunun planı 1 milyona yakın göçmen işçi alacağını düşündükleri Almanya iken; bir kısmı da Fransa, Macaristan, Polonya gibi ülkelere geçiş yapmıştır. Söz konusu durum Avrupa'da aşırı sağın da giderek yükselmesine neden olmuştur.

---

[1] UNHCR, "Global Trends: Forced Displacement in 2019" (Copenhagen, 2020), https://www.unhcr.org/5ee200e37/.

[2] Official Journal of the European Union, "Regulation (EU) No 604/2013 of the European Parliament and of the Council of 26 June 2013 Establishing the Criteria and Mechanisms for Determining the Member State Responsible for Examining an Application for International Protection Lodged in One of The " (2013), https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2013/604/oj.

Başta Macaristan, Polonya, Çek Cumhuriyeti olmak üzere, sürecin başlangıcından itibaren AB üye devletleri yaptıkları açıklamalarla çıkar çatışmaları sebebiyle ortak karara varamamıştır. Almanya ise İtalya ve Yunanistan gibi sınır devletlerine destek sağlamak ve mevcut insani krizi uluslararası mülteci hukukuna uygun şekilde yönetmek, diğer bir deyişle "Avrupalı" bir çözüm bulmak için çabalayan yegâne ülke olmuştur.[3]

Bu rapor, göçmenlerin 2015 göçü sonrasında hedef ülke Almanya'daki hikayesini sağlık, eğitim, çalışma hakları ve seyahat özgürlükleri bağlamında incelemiştir. Raporda aynı zamanda Almanya'nın göçmenlere ilişkin yaklaşımında yasal prosedürler ve kampların durumları ele alınmıştır.

Rapor kapsamında İngilizce, Almanca ve Türkçe literatür incelenerek; uluslararası andlaşmalar, Almanya iç hukukuna dair metinler; Birleşmiş Milletler ve Avrupa Birliği'nin raporları; Eurostat ve Eur-Lex, Almanya Göç ve Mülteciler Ofisi (BAMF) ve Almanya İltica ve Göç Bilgi Merkezi'nin (IZAM) verileri analiz edilmiştir. Bunun yanında Almanya'da saha gözlemi gerçekleştirilmiştir.

Rapor, Almanya'nın büyük göç akınına karşı hukuki ve politik düzenlemelerini ele alarak, ekonomik ve sosyal tepkileri mültecilerin nezdinde etkililiği üzerinden tüm yönleriyle ortaya koymayı amaçlamaktadır.

GENEL GÖRÜNÜM

Devletlerin göç yönetimindeki uygulama ve bakış açılarını çözümleyebilmek için ilgili devletin temel dinamikleri hakkında bir zemine sahip olmak gerekir. Bir ülkenin gelişmişlik düzeyi, vatandaşlarının ve ülkedeki yabancıların siyasi, ekonomik ve sosyal haklarını etkilemektedir. Bu nedenle Almanya'nın mültecilere yönelik politika ve tutumunu idrak edebilmek adına tarihsel bir arka plan sunularak; siyasi, ekonomik ve toplumsal yapısı temel noktalarıyla incelenmektedir.

TARİHSEL ARKA PLAN

Almanya Federal Cumhuriyeti, uzun tarihi boyunca çeşitli prenslik, beylik ve özerk şehirlerin toplamından oluşan bir devletler konfederasyonuydu. Ulusal birlik, Almanya'nın ilk şansölyesi olan Otto von Bismarck önderliğinde 1871 yılında sağlanmış ancak Birinci ve İkinci Dünya Savaşından sonra ülke sınırları tekrar değişmiştir. Almanya'nın günümüzdeki sınırlarına ulaşması ise 3 Ekim 1990 yılında Alman Demokratik Cumhuriyeti (Doğu Almanya) ve Almanya Federal Cumhuriyeti'nin (Batı Almanya) birleşmesiyle gerçekleşmiştir.

[3] Beken Saatçioğlu, "AB'nin Mülteci Krizi: Normlar-Çıkarlar Dikotomisi Üzerinden AB'yi Yeniden Değerlendirmek," in Türkiye-AB İlişkilerinde Yeni Bir Konu: Mülteci Sorunu ve Türkiye-AB İşbirliği (İstanbul, 2017), 212–36, https://www.ikv.org.tr/images/files/multecimeselesi2017.pdf.

İki dünya savaşı sonrasında hızlı bir toparlanma sürecine giren Almanya, birleşme ile beraber Avrupa ülkeleri arasında önde gelen siyasi ve ekonomik güçlerden biri olmuştur. SSCB'nin dağılması ve Soğuk Savaş'ın bitmesinin ardından Batı'ya entegre olmaya başlayan Doğu Bloku ülkeleri üzerindeki etkinliği artan Almanya, 1990'lı yıllarda siyasi ve ekonomik gerekçelerle göç eden çok sayıda insanın bir çeşit varış noktasıydı.

Doğu Avrupa'daki sosyalist devletlerin yıkılma sürecinde meydana gelen siyasal ve ekonomik istikrarsızlık insanları göçe sevk ederken Almanya'da ekonomik büyüme için işçi gücüne duyulan ihtiyaç göçmenlerin ülkeye kabul edilme sürecine oldukça katkı sağlamıştır. Son on yılda Almanya, Avrupa ülkeleri arasında en çok göç alan ülke olmuştur. Ancak bu yeni göç hareketinin kaynağı Doğu Avrupa'daki siyasi istikrarsızlık veya Almanya'nın iş gücü açığını kapatma politikasından oldukça farklıydı.

2010 yılında meydana gelen Arap isyanları sonrasında milyonlarca insan ülkelerini terk edip ilk aşamada çevre ülkelere ulaşmış ve sığınma talebinde bulunmuştur. Büyük göç akışının ikinci dalgası ise 2015 yılında gerçekleşmiştir. Göçmenlerin hedef ülkesi, ekonomik ve sosyal haklara ilişkin tahayyülleri gerekçesi ile Almanya olmuştur. Öyle ki 2015 yılında Almanya'daki toplam göçmen ve mülteci sayısı 2.1 milyon ile yeni bir rekor seviyeye ulaşırken, ilk defa Avrupa dışındaki ülkelerden gelen sığınmacı sayısı Avrupalı göçmenlerin sayısını geçmiştir.[4] Nitekim 2019 verilerine göre Almanya, 1.1 milyona ulaşan mülteci sayısıyla Avrupa'nın en çok mülteci kabul eden ülkesi olmuştur. Bu rakam gelişmiş ülkeler arasında sayılan Almanya'yı en çok mülteci barındıran beşinci ülke sırasına yerleştirmiştir.[5]

SİYASİ YAPI

Federal Almanya Cumhuriyeti, parlamenter demokratik bir yönetim şekline sahiptir. Sınırları içindeki 16 eyalet (Bundesländer) ile birleşik bir devlettir. Her eyalet, kendine ait bir meclisi (Ländtag), bir hükümeti ve yüksek mahkemeleri ve dolayısıyla kendine ait yargı sistemi bulunan bir devlet tüzel kişiliğidir. Federal devlet (Bundesstaat) ile bu 16 federe devlet arasındaki görev ve yetki paylaşımı Federal Anayasa (Grundgesetz) ile düzenlenmektedir.6

Federal Anayasaya göre Alman Parlamentosu, 18 yaşını doldurmuş seçme ve seçilme hakkına sahip vatandaşlar tarafından gizli oy sistemiyle doğrudan seçilerek görev başına gelen Federal Meclis (Bundestag) ve bünyesindeki federe devletlerin hükümet temsilcilerinden meydana gelen Eyaletler Meclisi'nden (Bundesrat) oluşur. Her dört yılda bir yeni meclis üyeleri vatandaşlar tarafından seçilmekte ve seçilen milletvekillerinin oylarıyla da Almanya'da hüküm sürecek yasalar belirlenmektedir. Almanya'nın temel yasama organı Federal Meclis iken, Eyaletler Meclisi yasaların yapımına katılan anayasal organ niteliğindedir. Almanya Cumhuriyeti'nde yürütme görev ve yetkisi, federal bir devlet yapısının gerektirdiği şekilde federal devlet

[4] Institute for Migration Research and Intercultural Studies, "Germany" (Osnabrück, 2017). S.4
[5] UNHCR, "Global Trends Forced Displacement in 2019" (Copenhagen, 2020). s.3
[6] T.C. Dışişleri Bakanlığı, "Almanya Federal Cumhuriyeti'nin Siyasi Görünümü," n.d.

ve federe devletler arasında paylaşılır.[7] Yürütme yetkisinin başında bulunan federal şansölye (Bundeskanzler) aynı zamanda hükümetin başıdır.[8]

Federal Anayasa'da düzenlenmiş haller dışında yargı yetkisi federe devletlere aittir. Federal Anayasa'ya göre yargı yetkisinin kullanımı, Federal Anayasa Mahkemesi (Bundesverfassungsgericht), federal mahkemeler (Bundesgerichte) ve federe devletlere ait mahkemelere (Gerichte der Länder) aittir. Sözü edilen mahkemeler, yargı yetkisinin kullanımında hem federal hem de federe hukuk kurallarını uygulamakla mükelleftirler.[9]

Kozmopolit bir yapıya sahip olan Almanya, 83.1 milyon[10] nüfusuyla Avrupa Birliği'ne üye en kalabalık devlettir. Almanya aynı zamanda dünyada Amerika Birleşik Devletleri'nden sonra düzenli ve düzensiz en fazla göç alan ikinci ülke konumundadır. Bu durum Federal yönetimin ajandasında göçmen alma prosedürlerinin yapılandırılması, sosyal birlikteliğin güçlendirilmesi gibi konuların yer almasına sebebiyet vermektedir. Dolayısıyla mültecilerin ve göçmenlerin ülkeye entegrasyonu Almanya'da temel bir politika alanı oluştururken, entegrasyon toplumun tamamının üzerine düşen bir görev olarak kabul edilir. Bu noktada sosyal yardım kuruluşları, kooperatifler, kiliseler, kamu yararına çalışan şirketler ve benzerleri toplumsal entegrasyonda önemli bir paya sahiptir.[11]

EKONOMİK YAPI

Almanya ekonomisi, 3,8 milyar dolar GSYİH ile dünyanın dördüncü en güçlü ekonomisidir.[12] Özellikle yüksek teknoloji sektöründe ihracat devi olan Almanya, dünya çapında ekonomi ve ticaret temelli kurumlarda ve AB, G7 vb. gruplaşmalarda önde gelen aktörlerden biri olarak pozisyonunu muhafaza etmektedir. Bu nedenle de dünyanın en açık piyasa ekonomilerinden biri olmuştur. Araç yapımı, elektrik endüstrisi ve mühendislik alanlarında güçlü bir endüstriyel altyapısı vardır.

Almanya ekonomisinin toplumsal politikalara etkisini ve savaş sonrası vizyonunu anlamak için Almanya'yı sosyal piyasa ekonomisi olarak incelemek gerekmektedir. Nitekim savaş sonrası yapılan ekonomik destekler, AB üyeliği ve nihayetinde neo-liberal politikalarla Alman ekonomisi için kritik öneme sahip olsa da ekonomik refahın yatay yönlü paylaşımında Almanya'nın sosyal piyasa ekonomisini benimsemesi önemli bir noktadır.

---

[7] Mehmet Selim Bağlı, "Alman Yerel Yönetim Yapısı," Türk İdare Dergisi 473 (2011): 43–74. s.143.
[8] 22 Kasım 2005 tarihinden günümüze Alman şansölyesi Angela Merkel'dir.
[9] Tahir Muratoğlu, "Almanya Federal Cumhuriyeti'nde Devlet Yapılanması," Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 18 (2014): 291–366.
[10] Eurostat, "EU Population in 2020: Almost 448 Million," 2020, https://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/11081093/3-10072020-AP-EN.pdf/d2f799bf-4412-05cc-a357-7b49b93615f1#:~:text=Among the EU Member States,38.0 million or 8.5%25).
[11] "Facts About Germany," accessed July 12, 2021, https://www.tatsachen-ueber-deutschland.de/en.
[12] https://worldpopulationreview.com/countries/countries-by-gdp.
World Population Review, "GDP Ranked by Country 2021," accessed July 12, 2021,

Tarihsel süreç incelendiğinde İkinci Dünya Savaşı sonrası dönemde Almanya'nın, ABD ve Sovyetlerin ideolojik çizgilerinin hüküm sürdüğü iki bölgeye ayrıldığı gözlemlenmektedir. Temel olarak, Batı Almanya'da kapitalist bloğa dahil olduğu için NATO, ABD ve diğer Avrupa Topluluğu üyeleri ile yakın bir ilişki kurmuştur. Ancak, sosyalist bir yönetime sahip olan Doğu Almanya'da; SSCB'nin kurulu hegemonyası, batılı kapitalist devletlere yönelik sert kısıtlamaları da beraberinde getirmiştir.

Sosyal piyasa ekonomisi, 1947'de adil rekabet ve refah devleti fikirlerine dayalı olarak, sofistike ve efektif bir market ekonomisi olacak şekilde tasarlanmıştır. Böylece toplumsal refah hedefine ulaşabilmek hedeflenmiştir.[13] Bu sistem, devletin ekonomiye müdahalesini terk etmeden serbest piyasa kapitalizmi ilkelerini merkeze almaktadır. Nitekim Alman ekonomisi hala "ordoliberalizm" olarak ifade edilen bu yaklaşım ile yönetilmektedir. Almanya'da hükümet, yeni olgunlaşan küçük ve orta boyutlu girişimleri korumaktadır. Ekonomik gündemde makro ölçekte özel sektör ve kamu iş birliği içindedir. Piyasaya minimal düzeyde müdahale edilir. Almanya'nın bir refah devleti olmasında söz konusu ekonomik yaklaşımın kritik bir önemi var.

TOPLUMSAL YAPI

Almanya, I. ve II. Dünya Savaşlarında aktif rol oynaması sebebiyle savaşın etkilerini doğrudan hisseden bir ülke olmuştur. Savaş sonrasında, Doğu ve Batı Almanya olarak bölünmesiyle devam eden 50 yıllık süreçte demografik ve sosyolojik olarak "bölünmüşlük" handikabını beraberinde getirmiştir. 1990 yılında Almanya'nın iki kanadının birleşmesi, bütüncül bir Almanya fikrinin önündeki büyük engelin kalkmasını sağlamıştır.

Kozmopolit bir toplumsal yapıya sahip olarak Almanya, bu etkenler ile günümüze kadarki süreçte nüfus artışını hedeflemiş, Avrupa'nın hem en kalabalık hem de en fazla yabancı veya yabancı kökenli nüfusuna sahip ülkesi haline gelmiştir.

2018 verilerine göre Avrupa Birliği ülkeleri arasında %17 oranıyla en çok vatandaşlık alımı yapan ülkelerden olan Almanya'da vatandaşlık verilen en kalabalık etnik grubu ise 16.700 kişi ile Türkler oluşturmaktadır.[14] 2019 itibariyle toplam nüfusun %26.'sı[15] yabancı kökenli olup en kalabalık ilk üç grubu sırasıyla; %13.1 ile Türkiye, %7.7 ile Polonya ve %7.0 ile Suriye kökenliler kapsamaktadır.[16] Almanya bu yönüyle yabancı nüfus oranının büyüklüğü ile etnik açıdan heterojen bir toplumsal yapı sunmaktadır.

[13] Richard Stock, "Social Market Economy," 2011, http://www.centre-robert- schuman.org/userfiles/files/REPERES - module 7-0 - explanatory notes - Social market economy - EN .pdf.
[14] Eurostat, "Acquisition of Citizenship," 2018, https://ec.europa.eu/eurostat/news/themes-in-the- spotlight/citizenship-2018.
[15] Destatis, "Population with a Migrant Background up 2.1% in 2019: Lowest Increase since 2011," 2020, https://www.destatis.de/EN/Press/2020/07/PE20_279_12511.html.
[16] "Germany: Demographic Trends," in Britannica, 2020, https://www.britannica.com/place/Germany/Demographic-trends.

Nüfustaki heterojen kompozisyona paralel olarak ülkede farklı dini inanışlar ve farklı diller bir arada yaşayabilmektedir. Hristiyanlığın yanı sıra İslam, Musevilik, Budizm, Hinduizm gibi çok çeşitli inanışlara ev sahipliği yapan Almanya'da, yüzdelik olarak bakıldığında birinci sırada %66 ile Hristiyanlar, ikinci sırada %26.3 ile herhangi bir dine mensup olmayanlar ve üçüncü sırada %6.9 ile Müslümanlar gelmektedir.[17]

Almanya'da 18 farklı dil konuşulmaktadır. Resmi dil olan Almanca haricinde ana dil olarak en çok konuşulan diller; %4.27 ile Rusça, %2.33 ile Türkçe ve %2.16 ile İngilizce'dir.[18] Nüfusun neredeyse tamamının okur-yazar olması,[19] sosyal hayata ve işgücüne katkı oranının artmasını sağlamıştır. Almanya'da işgücünün çoğunun hizmet sektöründe istihdam edilmesi, ekonomik ve sosyal statü açısından iyi konumda olan merkezi bir sosyal tabakanın var olması ve bu tabakanın toplam nüfusun yarısından fazlasını oluşturması, genel anlamda sosyal refah düzeyinin yüksek olduğu bir toplumsal yapı tablosu çizmektedir.

ALMANYA NEDEN HEDEF ÜLKE?

Göç akışında Avrupa'ya yönelen birçok mülteci için Almanya hedef ülke mahiyetindedir. Almanya'yı mültecilerin gözünde çekici kılan birden çok faktör bulunmaktadır: Coğrafi konumu, mülteciler arası sosyal ağların varlığı, mültecilerin bireysel güvenliğini garanti eden yasal çerçeve, ekonomik koşullar, gelişmiş sağlık ve eğitim sistemi Almanya'nın popüler bir "göç ülkesi" olmasının arkasında yatan temel nedenleri ihtiva etmektedir.

COĞRAFİ AVANTAJ

Göç ve mülteci hareketlerinde hedeflenen ülkenin coğrafi konumu ve ulaşılabilirliği önemli bir rol oynamaktadır. Bu noktada Almanya'nın diğer ülkelere ulaşım olanakları sayesinde mültecilere farklı coğrafyalara daha kolay erişilebilirliği mümkün kıldığı ifade edilebilir. Almanya coğrafi olarak batıda Fransa ve İngiltere, kuzeyde ise İskandinav ülkelerine mülteciler için kolay "atlama" kanallarını sağlayabilmektedir. Diğer ülkeler açsında da Almanya bir kesişim noktası mahiyetindedir. Bu bağlamda Belçika, Hollanda, Lüksemburg, Fransa ve İskandinavya gibi alternatif ülkelere geçiş Almanya'ya ulaştıktan sonra birçok mülteci açısından kolay bulunmaktadır.

[17] PEW Research Center, "Germany: Religious Demography," Global Religious Futures Project, 2020, http://globalreligiousfutures.org/countries/germany#/?affiliations_religion_id=0&affiliations_year=2020&region _name=All Countries&restrictions_year=2016.
[18] "Languages in Germany," n.d., https://languageknowledge.eu/countries/germany.
[19] Macrotrends, "Germany Literacy Rate 1990-2021," accessed July 26, 2021, https://www.macrotrends.net/countries/DEU/germany/literacy-rate.

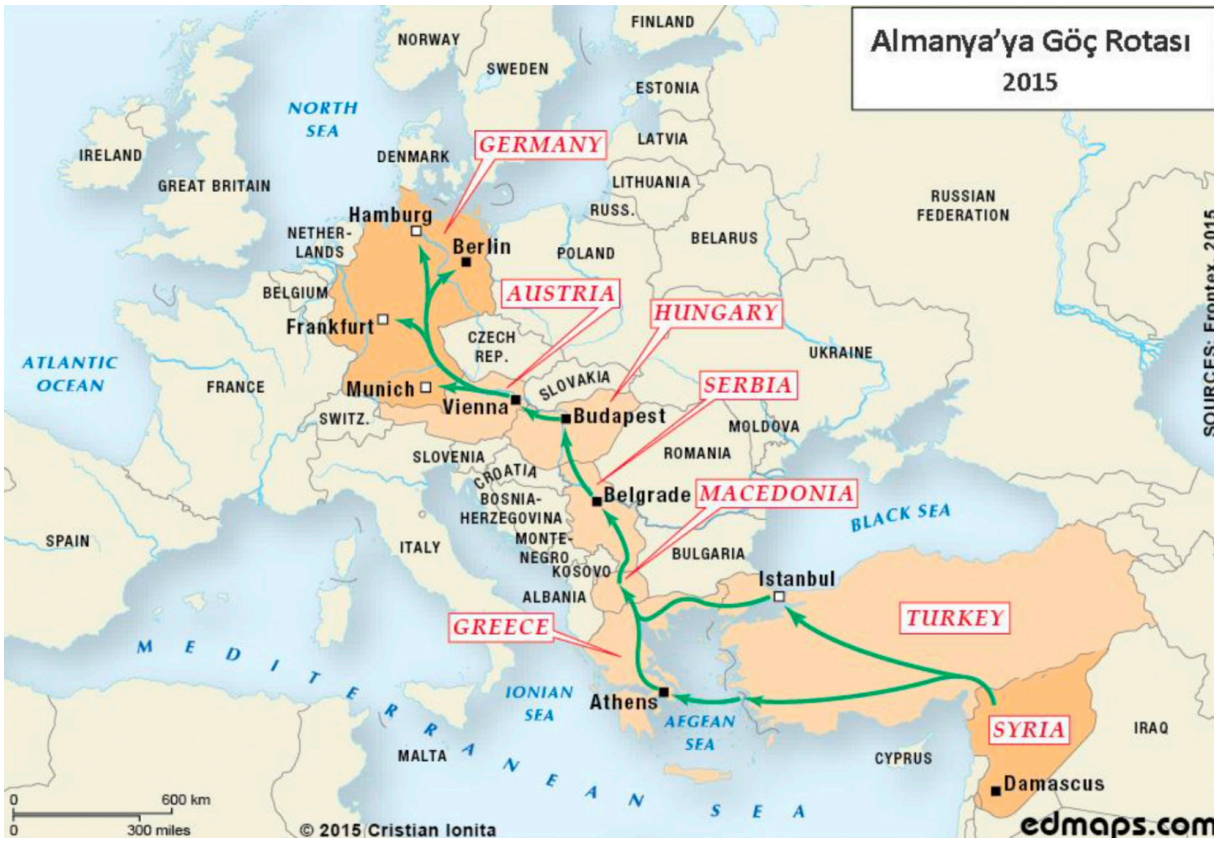

Bu bağlamda Almanya'nın sadece hedef ülke değil aynı zamanda bir konak (transit) ülke olduğu görülmektedir. Uyruğuna bağlı olarak değişmekle beraber çok sayıda göçmen, başka bir Kuzey Avrupa ülkesine ulaşma planının öncesinde ilk olarak Almanya'ya varmaya çalışmaktadır. Öyle ki Almanya'da bulunan birçok Somalilinin, Somali diasporasının da etkisiyle asıl hedefinin İskandinavya olduğu bilinmektedir. İngiltere'de çok fazla akrabaya sahip olan Pakistanlı ve Afrikalılar da Almanya'yı ilerlemek için transit bir devlet olarak görmektedir.[20]

SOSYAL AĞLAR

Sosyal ağlar mülteciler için hem duygusal hem de pratik düzeyde iltica edecekleri ülkeye karar vermede önemli bir faktör niteliğindedir. Sosyal temaslar sayesinde mültecilerin gittikleri ülkeye tutunabilmesi kolaylaşmaktadır. Bu ağlar bir yandan deneyimsiz mülteciler için bir bilgi kaynağı olarak hizmet ederken bir yandan da gittikleri ülkede kendilerini güvende hissetmelerini sağlamaktadır.

[20] Von Karl Brenke, "Flüchtlinge Sind Sehr Ungleich Auf Die EU-Länder Verteilt – Auch Bezogen Auf Die Wirtschaftskraft Und Einwohnerzahl," DIW Wochenbericht, no. 39 (2015): 867–81, https://www.diw.de/documents/publikationen/73/diw_01.c.514173.de/15-39-1.pdf.

Bu bağlamda toplumsal temasların hedef ülke seçiminde çok önemli bir rol oynadığını ifade etmek mümkündür. Almanya örneğinde incelendiğinde mülteci akışında "göçmen ağları" ve akrabalık ilişkilerinin dikkate değer olduğu gözlemlenmektedir. Örneğin bir göç araştırmasında mültecilerin %31'i aile ilişkileri vesilesiyle Almanya'ya gelebildiğini söylemektedir.[21] Özellikle kadınlar ve refakatsiz çocuklar tanıdıkları olmadığı bir ülkeyi hedef ülke olarak seçmemektedir. Böylece Almanya, aile temasları ve etkin bir diaspora ile mülteciler için çok daha cazip hale gelebilmektedir.

BİREYSEL GÜVENLİK

Mültecilerin bireysel ihtiyaçları ve çıkarları, kısacası göç etme motivasyonu da hedef ülke seçiminde büyük rol oynamaktadır. Mülteciler çoğunlukla "kusurlu demokrasi"lere sahip istikrarsız coğrafyalardan geldikleri için kötü idareyi deneyimlediklerini düşünmektedirler.[22] Bu nedenle Almanya'nın her alanda menşei ülkelerinden daha gelişmiş ve iyi olduğuna inanmaktadırlar. Savaş veya zulüm gibi koşullardan kaçan birçok mülteci, doğal olarak Almanya'da yasal ve politik açıdan kendilerini daha güvende hissetmektedir. Mülteciler tarafından işleyen bir demokrasi olarak görülen Almanya, kendilerinin yasal ve politik güvenliklerinin garantörü olarak kabul edilmektedir.

Mültecilerin bireysel güvenliği açısından Almanya'yı özel kılan bir diğer önemli husus da İltica Prosedürü'nün işlerliğine olan güvendir. Prosedürün uygulanmasında iltica başvurusunun yasallığı, güvenilirliği ve mültecilere gösterilen muamele mülteciler nezdinde olumlu bir imaj sergilemektedir. AB üye devletlerinin iltica uygulamalarındaki farklılıklar göz önünde bulundurulduğunda iltica başvuru sahipleri, Almanya'daki iltica prosedürü sırasında mültecilere gösterilen muamelenin diğer üye devletlere kıyasla daha iyi olduğunun farkında olduklarını ifade etmektedir. [23]

EKONOMİK ve SOSYAL İMKANLAR

Mülteciler hedef ülke seçiminde temel kriter olarak "hayatta kalma" şansının en yüksek olduğu mekanları tercih etmektedir. Bu mühim engeli aşabilen mülteciler ise ikinci olarak ekonomik/sosyal imkanlara odaklanmaktadır. Bu nedenle Almanya'daki iyi eğitim, erişilebilir bir sağlık sistemi, demokratik bir hukuk devleti ideali ve çalışma imkanları açısından güçlü konumu, mültecilerin seçiminde Almanya'yı ön plana çıkarmaktadır.

---

[21] Antonia Scholz, "Warum Deutschland?," 2013, https://www.bamf.de/SharedDocs/Anlagen/DE/Forschung/Forschungsberichte/fb19-warum- deutschland.html?nn=283568.

[22] Von Markus C. Schulte von Drach, "Flucht Vor Dem Krieg, Suche Nach Demokratie," Sueddeutsche Zeitung, November 15, 2016, https://www.sueddeutsche.de/politik/migranten-flucht-vor-dem-krieg-suche-nach- demokratie-1.3250826.

[23] Von Tonia Koch, "Integration Im Europäischen Vergleich," Deutschlandfunk, November 15, 2018, https://www.deutschlandfunk.de/fluechtlinge-integration-im-europaeischen- vergleich.1148.de.html?dram:article_id=433338&wdLOR=cBD729218-2751-4B72-B86E-B804FFDEDAC3.

Bunun yanında Alman Devleti'nin sığınmacılara sağladığı yüksek nakdi miktarlar mülteci-leri cezbedebilmektedir. Ayrıca Almanya'ya göç eden çoğu insan, Almanya'da gelir elde etmenin mümkün ve iş olanaklarının yüksek olduğuna inanmaktadır. Fakat yerel gerçeklerin bu noktada farklılaştığını, bürokratik engellerle dolu çalışma izinlerini almanın uzun bir zamana yayıldığının altını çizmek gerekmektedir.

OLUMLU İZLENİMİ

Almanya söz konusu olduğunda genel olarak kamuoyunun tahayyülünde; dürüstlük, dakiklik, çalışkanlık, refah, istikrarlı demokrasi, hukukun üstünlüğü ve gelişmiş ekonomi gibi unsurlar ön plana çıkmaktadır. Çoğu zaman bu imaj mültecilerin kendi ülkelerinde sahip olmadıkları erdemler olarak tahayyül edilmektedir. Mültecilerin algı ve hedefleri, eğitim düzeyi ve menşei ülkesine bağlı olarak değişebilmektedir. Bu nedenle Almanya'nın mülteciler nezdinde iltica edebilecekleri potansiyel devletlerle karşılaştırıldığında iyi bir üne sahip olduğunu ifade etmek gerekmektedir.

ALMANYA'DA GÖÇ VE MÜLTECİLİK

Göç ve mültecilik; devlet, mülteci ve toplum olmak üzere üç aktörün nezdinden ele alınması gereken olgulardır. Yasa koyucu devlet mültecilere yönelik hakların uygulanması ve korunmasından sorumluyken; mülteciler ise yasa ve uygulamaların işleyişinden bizzat etkilenmektedir. Bu etkinin toplumdaki karşılık ve yansımaları, mültecilere yönelik algıyı belirlemektedir. Tarih boyunca deneyimlediği göç hareketleriyle Almanya; göç politikası, mültecilere tanıdığı haklar, uyguladığı sosyo-ekonomik politikalar ve entegrasyon çalışmaları ile göç akışıyla karşılaşan ülkelere bir örnek model teşkil etmektedir.

GÖÇ POLİTİKASI

Almanya, göç ve ilticaya ilişkin politikalarında ulusal ve uluslararası normlara tabidir. Hem Avrupa Birliği'ne üye bir devlet olması hem de uluslararası hukuktan doğan yükümlülükleri Almanya'nın iç hukukundaki iltica yasalarını etkilemektedir. Bölüm kapsamında göç politikaları; ulusal ve uluslararası bağlamda incelenerek Almanya'nın taraf olduğu uluslararası antlaşmalar, antlaşmaların yasal düzeydeki yansımaları ve dolayısıyla ulusal bağlamda politikaların işleyiş ve düzeni ayrıntılarıyla ele alınmaktadır.

Görsel 1 Berlin'de hükümet binasının mülteci can yelekleri ile kaplandığı görsel. [Küratör: Ai Weiwei]

Uluslararası Bağlam

Almanya, Mültecilerin Hukuki Statüsüne İlişkin BM Sözleşmesi (1951 Cenevre Sözleşmesi)'ne taraf ve Avrupa Birliği'ne üye devletlerden biridir. Bu sebeple ulusal göç ve iltica politikalarında 1951 Cenevre Sözleşmesi'nde ele alınan prensip ve uygulamalar, AB bünyesinde geliştirilen iltica prosedürleri önemli bir yere sahiptir. Genel hatlarıyla 1951 Cenevre Sözleşmesi sığınma talebinde bulunan insanların temel haklarına erişmelerini mümkün kılacak ilkesel temelleri ortaya koyarken, AB bünyesinde hayata geçirilen uygulama ve prosedürler AB üyesi devletlerin ortak hareket etmesi yoluyla sığınmacıların korunmasını öngörmektedir. Devletler ayrıca, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS) ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) tarafından belirlenen temel insan haklarının garanti altına alınmasını sağlayacak standartlara ve mahkeme içtihadına uymakla yükümlüdür. Mevcut durumda Almanya'nın göç ve iltica politikaları ulusal kanunlarla beraber 1951 Cenevre Sözleşmesi ve 1967 New York Protokolü, AB hukuku, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi temelinde düzenlenmektedir.

• *Mültecilerin Hukuki Statüsüne İlişkin BM Sözleşmesi*

Mültecilerin Hukuki Statüsüne İlişkin BM Sözleşmesi 28 Temmuz 1951'de Cenevre'de düzenlenen konferansta imzalanarak 1954'te yürürlüğe girmiştir. Sözleşme, mültecilerin temel hürriyetleri ile insan haklarını mümkün olduğu kadar kapsamlı bir şekilde kullanmalarını sağlamak, mültecilere sağlanan himayenin kapsamını genişletmek, mültecilerin hukuki durumuna ilişkin imzalanan diğer uluslararası sözleşmeleri ve uluslararası iş birliğini geliştirmek amacıyla hazırlanmıştır.[24] 1951 Cenevre Sözleşmesi halihazırda uluslararası mülteci rejiminin ve Avrupa iltica hukukun temelini oluşturmaktadır.

> *Sözleşmenin I. Bölüm'ü mülteci tanımı, mültecilerin temel hak ve yükümlülükleri, Taraf Devletlerin yükümlülüklerine ilişkin Genel Hükümleri içerir. II.Bölüm'de mültecilerin hukuki statüsüne ilişkin kriter ve standartlar, III.Bölüm'de mültecilerin ücretli bir işte çalışma hakkına ilişkin düzenlemeler, IV.Bölüm'de ise mültecilerin konut edinme, eğitim, sosyal yardım alma ve sosyal güvenlik hakkına ilişkin düzenlemeler yer almaktadır. İdari Önlemlerin bulunduğu V.Bölüm'de, mültecilerin temel hürriyet ve insan haklarını kullanabilmeleri noktasında oldukça önem arz eden yasadışı giriş sebebiyle mültecilerin cezalandırılmaması ve geri gönderme yasağı gibi temel ilkeler bulunmaktadır.*

31. Madde

> *"Taraf Devletler, hayatlarının veya özgürlüklerinin, madde 1'de gösterilen şekilde tehdit altında bulunduğu bir ülkeden doğruca gelerek izinsizce kendi topraklarına giren veya bu topraklarda bulunan mültecilere, gecikmeden yetkili makamlara başvurarak yasadışı girişlerinin veya bulunuşlarının geçerli nedenlerini göstermeleri koşuluyla, yasadışı yollardan girişleri veya bulunuşlarından dolayı ceza vermeyeceklerdir."*

33. Madde

> *Hiçbir Taraf Devlet, bir mülteciyi, ırkı, dini, tabiiyeti, belli bir sosyal gruba mensubiyeti veya siyasi fikirleri dolayısıyla hayatı ya da özgürlüğü tehdit altında olacak ülkelerin sınırlarına, her ne şekilde olursa olsun geri göndermeyecek veya iade ("refouler") etmeyecektir.*

[24] Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği, "Mültecilerin Hukuki Statüsüne İlişkin Sözleşme" (1951). s.1https://www.umhd.org.tr/wp-content/uploads/2018/12/1951-Cenevre-Sozlesmesi-1.pdf Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği.

• *Mültecilerin Hukuki Statüsüne İlişkin 1967 New York Protokolü*

Mültecilerin Hukuki Statüsüne İlişkin 1951 Cenevre Sözleşmesi 1 Ocak 1951 tarihinden önce meydana gelen olaylar neticesinde mülteci olan kişileri kapsarken, gelişen olaylarla birlikte yeni mülteci ortamlarının ortaya çıkması Sözleşme kapsamının genişletilmesini gerekli kılmıştır. Bu sebeple kişilerin tarih sınırlamasına bakılmaksızın eşit hukuki statüye erişebilmesini öngören Mültecilerin Hukuki Statüsüne İlişkin 1967 New York Protokolü yürürlüğe girmiştir.[25]

• *AB Kurucu Antlaşmalarında Göç ve İltica Politikası*

14 Haziran 1985 tarihinde beş Avrupa ülkesi (Almanya, Fransa, Belçika, Hollanda ve Lüksemburg) tarafından imzalanan ve 1990 yılında yürürlüğe giren Schengen Anlaşması, Avrupa ülkeleri arasındaki iç sınırların kaldırılması yoluyla serbest dolaşımı ve dış sınırların genişletilmiş ortak kontrolünü kapsamaktadır. Avrupa ülkelerinin sınır güvenliği hususunda ortak politika uygulama kararı, ortak göç ve mülteci politikasının benimsenmesini mecburi kılmıştır. Öyle ki iltica meselesinin ele alınmasında Avrupa ülkelerinin iş birliği yapması gerektiği ilk defa 1993 Maastricht Antlaşması ile gündeme getirilmiştir.

2 Ekim 1997 tarihinde Avrupa Birliği ülkeleri tarafından imzalanan ve 1 Mayıs 1999 tarihinde yürürlüğe giren Amsterdam Antlaşması ile Avrupa Birliği'ne üye devletler ortak bir iltica ve göç politikasını kabul etmiştir. Antlaşma, Birlik ve Birlik vatandaşlığına, demokratik ilkelere, Birlik bünyesindeki kurumlara, Birliğin ortak dış ve güvenlik politikasına dair hükümler içermekle birlikte Birlik üyesi devletler tarafından uygulanan iltica prosedürünün Mültecilerin Hukuki Statüsüne İlişkin 1951 Cenevre Sözleşmesi ve 1967 New York Protokolü uyarınca tertip edilmesini öngörmüştür. Bunun yanında statülerin belirlenmesine ilişkin kriterleri ve sığınmacılara tanınan temel hakları açıkça ortaya koymuştur.[26]

• *Avrupa Ortak Sığınma Sistemi (CEAS)*

Avrupa Birliği dahilinde sınırların açık olması ve hareket özgürlüğünün tanınması, Birlik üyesi ülkelerin sığınma ve göç politikalarının ortak değer ve standartlar doğrultusunda belirlenmesini mecburi kılmıştır.[27] Avrupa Konseyi, 15-16 Ekim 1999'da düzenlenen Tampere Zirvesi'nde, 1951 Mültecilerin Statüsüne İlişkin Cenevre Sözleşmesi'nin 1967 Protokolü ile değiştirildiği şekliyle tam ve kapsamlı uygulamasını bu şekilde Avrupa Birliği ülkelerinin mültecilere yönelik politikalarının adil ve etkili olmasını sağlamak amacıyla Avrupa Ortak Sığınma Sistemi'ni (CEAS) kurma kararı almıştır.[28]

---

[25] United Nations Information Centre Turkey, "Mültecilerin Hukuki Statüsüne İlişkin 1967 Protokolü" (2000), https://www.umhd.org.tr/wp-content/uploads/2018/12/1967-New-York-Protokolu-1.pdf.

[26] European Union, "Treaty of Amsterdam Consolidated Version Od the Treaty of European Union" (1999). https://www.unhcr.org/41b6ccc94.pdf

[27] Official Journal of the European Union, "Directive 2013/32/EU of the European Parliament and of the Council of 26 June 2013 on Common Procedures for Granting and Withdrawing International Protection" (2013), https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2013/32/oj.

[28] a.g.e

İltica hakkının sağlanması ve geri göndermeme ilkesinin uygulanması, Avrupa Ortak Sığınma Sistemi'nin (CEAS) dayanağını oluşturan iki temel prensipti. 1999-2005 yıllarında Birlik ülkeleri tarafından uygulanan mülteci politikalarının ortak asgari standartlara uyumlu hale getirilmesi ve ülkeler arasında dayanışmanın sağlanması için önemli adımlar atılarak, çeşitli reform ve düzenlemeler nihayetinde mevcut haline ulaşan Avrupa Ortak Sığınma Sistemi güncel dinamikler doğrultusunda şekillendirilmeye devam etmektedir. Halihazırda Avrupa Birliği'nin sığınma hakkı mevzuatı Sığınma Prosedürleri Yönetmeliği, Kabul Koşulları Yönetmeliği, Vasıf Yönetmeliği, Dublin Yönetmeliği ve EURODAC başlıklarından oluşmaktadır.

-Sığınma Prosedürleri Yönetmeliği (The Asylum Procedures Directive)

Sığınma Prosedürleri Yönetmeliği'nin öncelikli amacı zulümden kaçan ve uluslararası koruma arayan insanlar için ortak güvenceler, adil ve etkili sığınma prosedürlerinin sağlanmasıdır. Yönetmelik, sığınma talebinde bulunma sürecine ilişkin kuralların tamamını kapsamaktadır. Bu kurallarda başvurunun nasıl yapılacağı, başvurunun üye devlet tarafından nasıl inceleneceği, başvuru sürecinde sığınmacıya ne tür yardımların verileceğine, başvurunun kabul edilmemesi durumunda hangi yolun izlenilmesi gerektiğine dair temel hususlar ifade edilmektedir.[29]

-Kabul Koşulları Yönetmeliği (The Reception Conditions Directive)

Kabul Koşulları Yönetmeliği, başvuru taleplerinin sonuçlanmasını bekleyen sığınmacıların temel haklarının ihlal edilmemesini ve sığınmacıların barınma, yiyecek, sağlık hizmetleri, istihdam gibi temel gereksinimlere ulaşmalarını sağlamaktadır. AB hukuku kapsamında sığınma başvurusu yapıldıktan on beş gün sonra sığınmacıların sahip oldukları haklar ve uymaları gereken yükümlülükler hakkında bilgilendirilmesi gerekmektedir.[30]

-Vasıf Yönetmeliği (The Qualification Directive)

Vasıf Yönetmeliğ ile üçüncü ülke vatandaşlarının veya vatansız kişilerin mülteci veya uluslararası korumaya ihtiyaç duyan kişiler olarak tanınması, mülteciler ve ikincil koruma statüsüne uygun kişiler için tek tip statü ve koruma belirlenmesi böylece sığınma sürecinin daha etkili ve AİHM kararlarıyla tutarlı olması sağlanmaya çalışılmaktadır.[31]

---

[29] European Commission, "A Common European Asylum System" (Luxembourg, 2014), s. 4. https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/default/files/e-library/docs/ceas-fact-sheets/ceas_factsheet_en.pdf.

[30] Official Journal of the European Union, "Directive 2013/33/EU of the European Parliament and of the Council of 26 June 2013 Laying down Standards for the Reception of Applicants for International Protection" (2013), https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2013/33/oj.

[31] Official Journal of the European Union, "Directive 2011/95/EU of the European Parliament and of the Council of 13 December 2011 on Standards for the Qualification of Third-Country Nationals or Stateless Persons as Beneficiaries of International Protection, for a Uniform Status for Refugees or Fo" (2011), https://eur- lex.europa.eu/eli/dir/2011/95/oj.

-Kabul Koşulları Yönetmeliği (The Reception Conditions Directive)

19 Temmuz 2013 tarihinde yürürlüğe giren ve Avrupa'nın mültecilere yönelik politikalarının genelini kapsayan Dublin Yönetmeliği ((EU) 604/2013 sayılı Tüzük)[32] sığınma başvurularının hangi Avrupa Birliği üyesi devlet tarafından incelenmesini gerektiğini öngören kriter ve mekanizmaları belirlemektedir.[33] Dublin Yönetmeliği gereğince sığınmacıların varış yaptıkları ilk ülke sığınma taleplerinin değerlendirilmesinden öncelikli olarak sorumludur.

Yönetmelik, başvuru talebinde bulunan sığınmacıların haklarının korunması için kapsamlı düzenlemeler içermektedir. Başvuru sürecine ilişkin bilgi edinme hakkı, çocukların ve bakıma muhtaç aile üyelerinin korunmasına yönelik ayrıcalıklar, talep edilmesi durumunda hukuki desteğe ulaşma imkânı, başka bir AB ülkesine nakil kararına itiraz etme hakkı Dublin Yönetmeliği dahilinde sığınmacılara tanınan haklardan bazılarıdır.[34]

Yönetmelikte ifade edildiği üzere başvurunun incelenmesinde bir başka devletin sorumlu olduğuna karar verilmesi durumunda sığınmacının Yönetmelik kapsamında belirlenen usullere uygun şekilde transfer edilmesi gerekmektedir. Devletin başvuru sahibini transfer etmeden önce gereken kanıtları toplaması, sığınmacının kişisel bilgilerini koruması, sığınmacıyı Dublin Tüzüğü, Dublin transferi ve mevcut hukuki başvuru yolları hakkında genel olarak bilgilendirmesi transfer sürecinde uygulanması gereken hususların başında gelmektedir.[35]

Dublin Yönetmeliği, sığınma taleplerinin oldukça az sayıdaki üye devletler tarafından incelenmesi yerine sorumluluğun adil bir şekilde paylaştırılmasını öngörmektedir.[36] Sığınma taleplerinin değerlendirilmesi sürecinde ortak standartların belirlenmesi yoluyla sığınmacıların eşit muamele gördüğü açık ve adil bir sistemin tesis edilmesini böylece sığınmacıların ikincil hareketlerinin engellenmesi Dublin Yönetmeliği'nin hedefleri arasındadır.[37]

-Avrupa İltica Daktiloskopi Veri Tabanı – EURODAC

Dublin Yönetmeliği'nin uygulaması olan ve AB'ye giriş yapan 14 yaşından büyük sığınmacıların parmak izinin alınması yoluyla AB üyesi devletler arasında parmak izlerinin karşılaştırılmasını sağlayan bir sistem olarak kabul edilen EURODAC, 2003 yılında herhangi bir AB devletine yapılan sığınma başvurularının alınmasını ve takibini sağlamak, sığınmacıların birden fazla AB devletinde sığınma başvurusunda bulunmasını ve ikincil hareketleri engellemek amacıyla kurulmuştur.[38]

---

[34] European Commission, "Country Responsible for Asylum Application (Dublin Regulation)," n.d., https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/policies/asylum/examination-of-applicants_en.

[35] Avrupa Birliği Temel Haklar Ajansı, Sığınma, Sınırlar ve Göç Ile Ilgili Avrupa Hukuku El Kitabı. 2014, s. 104

[36] Az sayıdaki üye devletteki sığınmacı sayısının diğer devletlerde bulunan sığınmacı sayısına nazaran daha fazla olması sorumluluğun Birlik üyesi devletler arasında adil dağıtılmaması meselesini gündeme getiriyor. 2019'da Almanya, Fransa ve İspanya AB ülkelerine yapılan sığınma başvurularının yarısından fazlasını almıştı.

[37] European Commission Migration and Home Affairs, "The Reform of The Dublin System," n.d., https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/default/files/what-we-do/policies/european-agenda- migration/background-information/docs/20160504/the_reform_of_the_dublin_system_en.pdf.

[38] Official Journal of the European Union, "Regulation (EU) No 603/2013 of the European Parliament and of the Council of 26 June 2013 on the Establishment of 'Eurodac' for the Comparison of Fingerprints for the Effective Application of Regulation (EU) No 604/2013 Establishing the Criteria and Mecha" (2013), https://eur- lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:32013R0603

Avrupa Sınır ve Sahil Koruma Ajansı (FRONTEX)

Avrupa Sınır ve Sahil Koruma Ajansı, Avrupa Birliği'nde daha güvenli bir ortamın ve sınır güvenliğinin sağlanması amacıyla 2004 yılında kurulmuştur. Sığınmacıların AB üyesi ülkelere illegal girişini ve herhangi bir AB üyesi devlete giriş yapmış sığınmacıların ikincil hareketini engellemek Frontex'in görev kapsamına girmektedir.

Avrupa İltica Destek Ofisi (EASO)

Avrupa Birliği bünyesindeki önemli organlardan biri olan Avrupa İltica Destek Ofisi (EASO), Avrupa Ortak Sığınma Sistemi'nin (CEAS) uygulanmasında anahtar role sahip... EASO, üye devletler arasında iş birliğinin sağlanması, uluslararası yükümlülükleri yerine getirme hususunda üye devletlere destek sağlamak gibi işlevleri üstlenmektedir.

Ulusal Bağlam

Almanya'da ilticaya ilişkin her türlü işlemin uygulanmasından Federal Göç ve Mülteciler Dairesi (Bundesamt für Migration und Flüchtlinge - BAMF) sorumludur. Federal İçişleri Bakanlığınca görevlendirilen Federal Göç ve Mülteciler Dairesi'nin başlıca hukuki dayanakları İltica Yasası (Asylgesetz), İkamet Yasası (Aufenthaltgesezt) ve AB yönergeleridir. Almanya İltica Yasasına göre Mülteci hakları, Cenevre Mülteci Sözleşmesi'ne uygun olarak tanınan mültecileri, yani iltica işlemleri tamamlandıktan sonra mülteci koruması verilen bireyleri kapsamaktadır. Bununla birlikte ülkede başvuru aşamalarına ve korunma biçimlerine bağlı olarak farklı mülteci statüleri bulunmaktadır.

Görsel: Almanya'da İltica Başvuru Sırasından Bir Kare [© REUTERS / Fabrizio Bensch, 2020]

• *Yasal Statüler*

-Sığınma hakkı talebinin başvuru aşamasına bağlı olarak mülteci statüleri şu üç gruba ayrılmaktadır:

1. **Sığınmacılar (Asylsuchende):** İltica başvurusunda bulunmak amacıyla ülkeye gelen ancak henüz Federal Ofise iltica başvurusunda bulunmamış kişiler.
2. **İltica başvuru sahipleri (Asylbewerber):** İltica başvurusunda bulunmuş ancak işlemleri henüz tamamlanmamış ve davasına henüz karar verilmemiş olan başvuru sahipleri.
3. **Korunma hakkına sahip kişiler ve kalma hakkına sahip kişiler (Asylberechtigter):** Sığınma hakkı, mülteci koruması, yan koruma hakkı alan veya sınır dışı etme yasağı kapsamında Almanya'da kalabilen kişiler.

-**Korunma biçimlerine bağlı olarak** statüler ise şu şekilde sıralanmaktadır:

Sığınma/İltica Hakkı (Asylberechtigung): Siyasi olarak zulüm gören kişileri kapsamaktadır. Siyasi olarak zulüm görmek, bireyin haklarının bir devlet veya devlet destekli milis/grup tarafından ihlal edildiği anlamına gelmektedir. Bu ihlallerin; bireyin dini inançlarının, siyasi inançlarının veya onu bir birey olarak tanımlayan diğer özelliklerinin özgürlüğüne aykırı ve o ülkede barınamayacağı kadar şiddetli olması gerekmektedir.

Mültecilerin Korunması (Flüchtlingsschutz): Cenevre Sözleşmesi'nde mülteci tanımına giren yani ülkesinde zulüm mağduru olan kişileri kapsamaktadır. Bu kişilerin ülkesinde ırkına, milliyetine, dinine, sosyal grup üyeliğine ve/veya politik inançlarına bağlı olarak haklı bir zulüm korkusuyla karşı karşıya kalmış olması gerekmektedir. Bu zulüm, temel insan haklarını ciddi şekilde ihlal eden eylemlere karşılık gelmektedir.

Yardımcı/İkincil Koruma (Subsidiärer Schutz): Siyasi zulüm mağduru veya mülteci olarak nitelendirilmeyen fakat yine de kendi ülkesinde ciddi yaralanma riski altında olan kişiler; örneğin ülkesinde silahlı çatışmalar nedeniyle hayatı tehlike altında olan, işkence veya insanlık dışı muamele ile karşılaşma riski altında olan ve ölüm cezasıyla karşı karşıya kalan kişiler yani bireysel olarak ciddi zarar görme tehlikesinde olan mülteciler yardımcı koruma kapsamına girmektedir.

-Sınır Dışı Yasağı (Abschiebungsverbot): Yukarıdaki koruma biçimlerinden hiçbirinin altına girmeyen ancak yasal sebepler veya insan yaşamı, sağlık ve özgürlük tehlikesi ile ilgili özel nedenlerden dolayı sınır dışı edilmesi yasak olan kişileri ifade etmektedir. Önceki üç kategoriye girmediği halde kendi ülkesinde önemli bir somut tehlike ile karşı karşıya olan kişiler sınır dışı etme yasağı kapsamına dahil edilebilmektedir.

-Geçici Koruma (Vorübergehender Schutz): Yukarıdaki statülerden farklı olarak, 2001 yılında Avrupa Birliği Geçici Koruma Direktifince kabul edilen ve üye ülkelerin sağlamakta yükümlü oldukları bir statü daha bulunmaktadır. Geçici Koruma olarak tanımlanan bu statünün yukarıda sayılan statülerden farkı; Avrupa Birliği dışında bir ülkeden, savaş, afet vb. olağanüstü sebeplerle yerinden edilmiş insanların kitlesel bir akın halinde diğer bir ülkeye giriş yaptıkları ve dolayısıyla bu ülkelerde yapacakları iltica başvurularının bireysel olarak değerlendirilmesinin uzun sürelere yayılmak zorunda olacağı durumlarda, bu kişilere acil olarak sağlanan geçici bir korumayı ifade etmesidir. Buna ek olarak, sığınma başvurusunda bulunmuş ve sonucunu beklemekte olan kişiler de geçici koruma statüsü altında olabilmektedir. Geçici koruma altındaki kişiye ülkede kaldığı süre boyunca asgari yaşam imkanlarının sağlanması gerekmektedir.[39]

Avrupa Birliği Geçici Koruma Direktifi (2001)

Tam adıyla; "Yurdundan ayrılmaya zorlanmış kimselerin kitlesel sığınma durumunda geçici koruma sağlamak için asgari standartlar hakkında ve üye devletler arasında bu tür insanları ülkeye kabul etmesi ve sonrasında bunun sonuçlarına katlanmasına ilişkin olarak 20 Temmuz 2001 tarihli ve 2001/55/EC (AT) sayılı Avrupa Konseyi Yönergesi", tüm üye devletlere ve dolayısıyla Almanya'ya birtakım yükümlülükler getirmektedir.

En yalın haliyle; kitlesel bir akın halinde Avrupa Birliği ülkelerine gelen insanlara acil koruma sağlanması amacıyla istisnai bir koruma türünün sağlanmasını gerektiren direktifin çıkış noktası eski Yugoslavya iç savaşı sonrası yaşanan kitlesel göçtür. Direktife göre geçici koruma statüsünün sağlanması için, ev sahibi ülkeye oldukça kısa bir süre içinde çok fazla sayıda insanın giriş yapması, bu kişilerin devam eden olağanüstü durumlar sebebiyle ülkelerine güvenli bir şekilde dönmelerinin mümkün olmaması ve ev sahibi ülkede bireysel sığınma taleplerinin değerlendirilmesinin zorlaşması şart koşulmaktadır. Direktife göre bu insanların ev sahibi ülkede bulundukları süre zarfında hayatlarını sürdürebilmeleri adına asgari standartların sağlanması gerekmektedir.

İltica başvurusu süresince izlenilen yol olan iltica prosedürünün işleyişi ise İltica Yasası'nda düzenlenmektedir.[40]

[39] BAMF, "Asylum and Refugee Protection," n.d., https://www.bamf.de/EN/Themen/AsylFluechtlingsschutz/asylfluechtlingsschutz-node.html.
RU-GELD.DE, "Asylum in Germany: Rights and Procedure for Obtaining a Refugee Status," n.d., https://ru- geld.de/en/migration/asylum-refugees/.
Official Journal of the European Union, Council Directive 2001/55/EC of 20 July 2001 on Minimum Standards for Giving Temporary Protection in the Event of a Mass Influx of Displaced Persons and on Measures Promoting a Balance of Efforts between Member States in Receiving Such Persons and Bearing, 2001, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32001L0055&from=EN.
T.C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, "Avrupa Birliğinde Geçici Koruma," n.d., https://www.goc.gov.tr/avrupa-birliginde-gecici-koruma.
[40] BAMF, "Durchführung Des Asylverfahrens," n.d., https://www.bamf.de/DE/Behoerde/Aufgaben/Asylverfahren/asylverfahren-node.html.

• *İltica Prosedürü*

İltica prosedürü; (i) Mülteci başvurusu (ii) Dublin Prosedürü'ne uygunluk (iii) Duruşma (iv) Karar olmak üzere dört aşamadan oluşmaktadır.[41] İltica yasasına göre, sığınma hakkına sahip olan kişiler mülteci başvurusunda bulunabilmektedir. Mülteci başvurusu yapılmasıyla iltica hakkına sahip kimse olarak tanınma ve uluslararası koruma başvurusu yapılmış olmaktadır. Mülteci başvurusu, sığınmacının kabulünde yetkili bölgede bulunan BAMF şubesine verilecek iltica dilekçesi ile yapılabilmektedir.[42]

Avrupa Birliği ülkeleri tarafından uygulanan Dublin prosedüründe, bir sığınma başvurusunun incelenmesinden asıl olarak hangi AB ülkesinin sorumlu olduğu düzenlenmektedir. İltica Prosedürü'nün ikinci aşamasında, yapılmış olan iltica başvurusundan Dublin Prosedürü'nün belirlediği kriterler dahilinde, Alman Federal Devleti'nin sorumlu olup olmadığı araştırılır.[43] Bu araştırma sonucu söz konusu iltica başvurusundan sorumlu ülkenin Almanya olmasıyla ilgili tarafa duruşmaya çağrıldığını gösteren bir davetiye gönderilir. Duruşmada BAMF'tan görevli bir personel ve tercüman bulunur. Duruşma esnasında bu personel sığınmacıya, geldiği ülkedeki yaşamını ve neden Almanya'da mülteci olmak istediğine dair sorular sorar. Sığınmacı bu noktada geldiği ülkede kendisini tehdit eden ve bu tehditleri haklı gösteren gerekli bilgi ve belgeleri sunmalıdır. Bu duruşmanın değerlendirilmesi tamamlandıktan sonra ilgili tarafa verilen kararın yazılı olduğu belge gönderilir.

Bütün bu aşamaların sonucundaki kararla, Cenevre Sözleşmesi uyarınca mülteci yahut iltica hakkına sahip olunabilir ya da yalnızca geçici koruma alınabilir. Almanya tarafından koruma altına alınmaya dair herhangi bir neden bulunmadığı ya da BAMF duruşması esnasında doğruların söylenmediği anlaşıldığı takdirde başvurunun temelsiz olduğu açık olan (offensichtlich unbegründet) durumlarda mülteci başvurusu reddedilir.[44]

Sığınmacının iltica talebi süresince Almanya'daki ikametine ilişkin izni İkamet yasasında düzenlenmiştir. Buna göre İltica talebinde bulunmuş sığınmacıya, iltica başvurusu kararı kesinleşinceye kadar en yüksek eyalet merciinin uygun görmesiyle ve Almanya Federal Cumhuriyeti'nin çıkarlarının gerekli kılması durumunda ikamet izni verilir. İltica talebi, resmi mercilerce reddedilmiş yahut iltica talebini geri almış olan bir sığınmacıya, siyasi menfaat durumlarında, mağduriyet hallerinde, geçici himaye maksadıyla ya da insani nedenlerle ikamet izni verilebilir. Fakat açıkça gerekçelendirilmemesinden ötürü ret alan iltica talebinde bulunmuş sığınmacıya ikamet izni verilmemektedir.[45]

---

[41] Handbook Germany, "İltica Prosedürü: Nasıl İltica Başvurusu Yaparım?," https://handbookgermany.de/tr/rights-laws/asylum/asylum-procedure.html.

[42] BAMF, "Die Unterschiedlichen Stationen Und Wege Des Asylverfahrens," https://www.integrationsbeauftragte.de/ib-de/ich-moechte-mehr-wissen-ueber/flucht-und-asyl.
n.d., n.d.,

[43] Avrupa Birliği Temel Haklar Ajansı, Sığınma, Sınırlar ve Göç Ile Ilgili Avrupa Hukuku El Kitabı. 44Auswärtiges Amt, "The Basic Law of The Federal Republic of Germany Right of Asylum," n.d., https://www.auswaertiges-amt.de/de/service/visa-und-aufenthalt/-/214114.

[45] Bundesministerium der Justiz und für Verbraucherschutz, "Law on the Residence, Employment and Integration of Foreigners in the Federal Territory (Residence Act - AufenthG)" (2004), https://www.gesetze-im- internet.de/aufenthg_2004/BJNR195010004.html.

• *Devlet Kurumları*

BAMF veya diğer adıyla Göç ve Mülteciler Federal Ofisi her türlü göç, iltica ve sığınma işlemlerini yürüten aynı zamanda göçmenlerin entegrasyonunu sağlayan asli kurumdur. Almanya İçişleri Bakanlığı'nın[46] çatısı altında faaliyet göstermektedir.

> Tarihi arka planına bakıldığında Almanya'nın mültecilere ilişkin ilk kurumunun kökenlerinin İkinci Dünya Savaşı sonrası Birleşmiş Milletler tarafından Latviya ve Estonyalı mültecilere yardım ve konaklama sağlamak üzere Amerika Askeri Kuvvetleri otoritesi altında kurulduğu sonrasında Alman yetkililere devredilerek millileştirildiği görülmektedir. 1953 Cenevre Kongresi sonrası şu anda BAMF olarak bilinen kurumun temelleri atılmakta, o dönemde "Bundesdienststelle für die Anerkennung ausländischer Flüchtlinge" yani Yabancı Mültecilerin Tanınması Federal Otoritesi olarak faaliyete başlamakta ve sonrasında adı Federal Ofisi olarak değiştirilmektedir.

Almanya, ilki Prag Baharıyla gelen mülteciler, ikincisi 70 ve 80'ler boyunca Türkiye'deki siyasi karışıklıklar dolayısıyla iltica eden Türkler ve sonuncusu 90'ların başında Sovyetlerin dağılması sonucu gelen sığınmacı ve mülteciler olmak üzere 1965-1993 arasında üç yoğun göç dalgası yaşamıştır. Bu yoğun talep sonucu Almanya anayasal değişikliğe giderek mutlak iltica hakkına ilişkin kanunda düzenlemeler gerçekleştirmiştir. Bu durumun başlattığı süreç 10 yıl kadar sonrasında yapılan düzenlemeleri etkilemekle beraber hedeflendiği üzere iltica başvurularının kabulü önemli ölçüde azaltmıştır.[47]

Nihayetinde 2005 yılında Göç Yasası ***(Zuwanderungsgesetz)*** kabulü ile birlikte kurum teşkilatlanmada değişikliğe giderek Göç ve Mülteciler Federal Ofisi olarak bugünkü halini almıştır. Bu haliyle Ofis'in sadece iltica başvurularını değerlendirmekten öte düzenli göç konusunda göçmenlerin kabulü ve entegrasyonunun ayrıca politika ve hukuki düzenlemelere kaynaklık edecek göç araştırmalarının da kurumun yükümlülükleri arasında yer aldığı bilinmektedir.

İşleyişine bakıldığında Almanya'nın federe bölgelerinde ***(Federal Länder)*** çeşitli teşkilatlanmalar bulunmaktadır. Bu federe ofisler üç grup altında sınıflandırılmaktadır.

(1) Geliş Merkezleri (Arrival Centre): İltica süreçlerinin başladığı ve yürütüldüğü ana birim olan Geliş Merkezleri başvurunun alınması, veri toplanması, doktor kontrolünden geçmesi ve mülakat adımlarını kapsamaktadır. Buna müteakip entegrasyon için başlangıç kursları ve yerel ajans danışmanlıklarıyla göçmenleri işgücü piyasasına hazırlamaktadır. Federe bölgelerde biriken bu veri ortak altyapı sayesinde paylaşılarak merkezler arası iş birliği sağlanmaktadır.

---

[46] für Bau und Heimat Bundesministerium des Inner, "Bundesministerium Des Inner, Für Bau Und Heimat," n.d., https://www.bmi.bund.de/DE/startseite/startseite-node.html.

[47] Kay Hailbronner, "Asylum Law Reform in the German Constitution," American University International Law Review 9, no. 4 (1994): 159–79.

(2) Bölgesel ofisler *(Branch Office)*: Geliş Merkezlerine benzer olarak iltica sürecinin başlandığı ve yürütüldüğü merkezlerdir. Fakat bu ofisler daha karmaşık vakalarla ilgilenmektedir. Bu merkezlerin bazıları aynı zamanda entegrasyona yönelik çalışmalar da gerçekleştirmektedir.

(3) Karar verme merkezleri *(Decision making centres)*: İltica başvurularına ilişkin nihai kararı veren merkezlerdir. Bunun için iltica isteyen başvurunun yapılmasından mülakatın tamamlanmasına kadar bütün adımların tamamlamış olması gerekmektedir. Bu noktada Suriye, Irak gibi istikrarsız ve tehlikeli ülkelerden gelen başvurular önceliklendirilmektedir.

Göçmenlere ait istatistiki verilerin toplanması ve dokümantasyonu IZAM[48] tarafından yapılmaktadır. IZAM, BAMF çatısında faaliyette bulunmaktadır. Küresel çapta araştırmalar yürüten IZAM, göçmenlerin geldikleri, transit geçtikleri ve kaldıkları ülkelerle alakalı geniş kapsamlı bilgi toplarken göç sürecini takip etmektedir.[49] IZAM hükümet ve sivil kuruluşlardan uzmanları bünyesinde barındırır; örneğin akademisyenler, hukukçular, yargıçlar ve sivil toplum kuruluşları bu uzmanların büyük bir bölümünü oluşturmaktadır. Bunun yanında diğer Avrupa ülkeleriyle de iş birliği yaparken ve EMN (European Migration Network) Avrupa Göç Ağı ile de verilerini paylaşmaktadır. Veri tabanının belli bir bölümü MILo (Migration-InfoLogistik) aracılığıyla halka arz edilmektedir.

Ayrıca entegrasyon kursları BAMF'ın önemli bir ayağını oluşturur. Bu kurslar Almanya'nın dili, kültürü, sosyal hayatı ve değerleri gibi konuları aşılarken göçmenlerin uyumunu amaçlamaktadır. Genel kursların yanında kadınlar, ebeveyneler ve gençler gibi hedef gruplara ilişkin özel kurslar da sunulmaktadır. Bu kursların temel amaçları BAMF tarafından şu şekilde ifade edilir:[50]

- Toplumsal kabullenmeyi geliştirme
- Göçmenleri sosyal hayata dahil olma konusunda teşvik etme
- Şiddet ve suçu engelleme
- Kültürlerarası ortam oluşturma
- Sivil topluma adaptasyonu geliştirme
- Göçmeler tarafında kurulan organizasyonlar arası uyumu teşvik etme

Bunun yanında kurum ve web sitelerine bakıldığında verilen servislerin göç danışmanlığı ve entegrasyon projesi kapsamında kültür ve dil eğitimi etrafında yoğunlaştığı görülmektedir. Entegrasyon kapsamında bilgilendirme servisi de bulunmaktadır. Ayrıca "Almanya'da Yaşamak ve Çalışmak" üzerine kurulan yardım hattı iş bulma, çalışma, ülkeye giriş, ikamet ve dil öğrenimi gibi konularında tavsiyeler vermektedir.

---

[48] Informationszentrum Asyl und Migration https://www.bamf.de/DE/Behoerde/Informationszentrum/informationszentrum-node.html)

[49] IZAM official website (https://www.bamf.de/DE/Behoerde/Informationszentrum/informationszentrum- node.html)

[50] The Federal Office and its Tasks Centre of Excellence for Asylum, Migration and Integration https://www.bamf.de/SharedDocs/Anlagen/EN/Behoerde/flyer-bundesamt-und-seine- aufgaben.pdf?__blob=publicationFile&v=5

Federal Ofis, Federe ofisler ve sivil toplum örgütleri, entegrasyon çalışmalarında koordine şekilde hareket etmektedirler. Özellikle göçmenlerin entegrasyon dönemi sonrasında hükümet bu bağları sağlam tutmayı tercih etmektedir. Örneğin Almanya Hükümeti, en büyük dinsel azınlıklardan biri olarak, Almanya'da yaşayan Müslümanlarla İslam konferansı kapsamında bir diyalog ortamı oluşturmaktadır.

Göçmenlerin suç eğilimi ve radikalleşmesine ilişkin merkezler kurulmuştur. "Radikalleşmeye karşı Tavsiye Merkezi" radikalleşmeyi fark eden insanlar için bir ihbar merkezidir, buradan farklı kanallara yönlendirme yapılmaktadır. "Önleme ve İş Birliği Merkezi" federe bölgelerdeki güvenlik otoriteleri ve Müslüman organizasyonlar arasına karşılıklı faydaya yönelik bağ oluşturmaktadır.[51]

MÜLTECİ OLMAK

Dünyada en fazla mülteciye ev sahipliği yapan dördüncü ülke olarak Almanya'da mülteci olmak birtakım hukuki ve sosyal hakları, imkânları, kolaylık ve zorlukları beraberinde getirmektedir. Bölüm kapsamında, iltica hareketlerine ilişkin sayısal veriler incelenerek mültecilerin sosyal hayatta sahip oldukları eğitim, sağlık, seyahat ve çalışmaya ilişkin hak ve yükümlülükleri; mülteci kamplarına ilişkin politikalar ve kamp koşulları; kamuoyundaki mülteci algısı ve bu algının arka planında yer alan sebepler ele alınmaktadır.

• *Verilerle Mülteciler*

Almanya'ya İltica Başvurusu Yapan Kişilerin Sayısı (2015-2021)

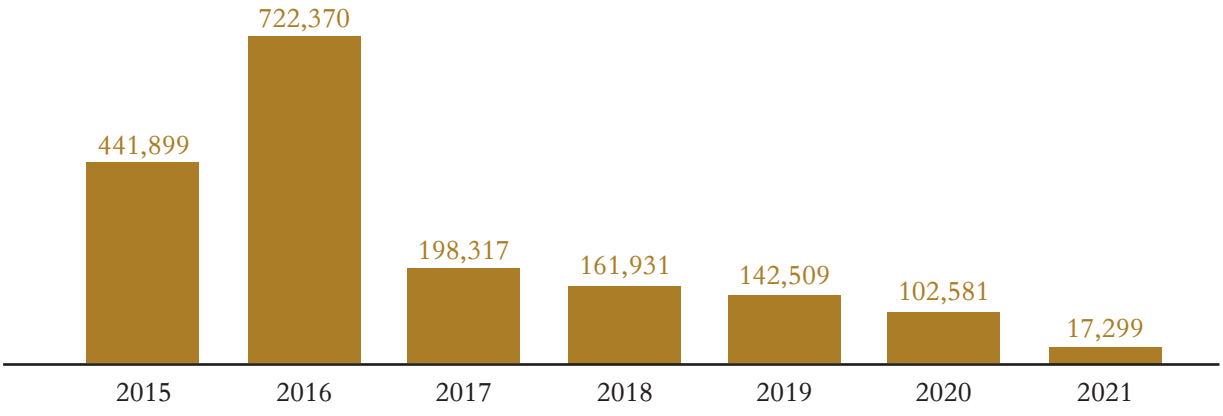

[51] BAMF, "The Federal Office and Its Tasks" (Nünberg, 2016), https://www.bamf.de/SharedDocs/Anlagen/EN/Behoerde/flyer-bundesamt-und-seine- aufgaben.pdf?__blob=publicationFile&v=5.

2014-2021 yılları arasında Almanya'ya göç eden mültecilerin başvuru sayıları ve uyrukları ele alındığında, genel çerçevede; 2015 ve 2016 yıllarında, başvuru sayılarında ani bir artış meydana geldiği ve 2017'de keskin bir düşüş yaşandığı gözlemlenmektedir. Takip eden yıllarda ise aşamalı bir şekilde azalmaktadır.

BAMF (2021) raporunda kayıtlı sığınmacıların menşe ülkelerine ilişkin veriler yer almaktadır. Uyruk ve rakamlardaki değişimlere ilişkin sebepler hukuki düzenlemeler, anlaşmalar ve kaynak ülkelerdeki krizlerin niteliğinden kaynaklanmaktadır.

Hukuki düzenleme ve anlaşma zeminini incelemek için en belirgin örnek olarak Suriye'den gelenlerin başvurularının izlediği eğilim yol göstericidir. Bu yönelimin 2012 ve 2013 yıllarında Suriye'de çıkan iç savaşın toplu göç akımlarına neden olduğu ifade edilebilir. Dublin Yönetmeliği gereği karaya çıktıkları ülkeler tarafından muamelelerinin tamamlanmasını öngören yasa Avrupa Birliği üye devletleri arasında tartışmaya neden olmuştur. Almanya bu sorumluluğun paylaşılmasından yana bir tavır alırken ancak 2015 yılında, ani bir artışla üç basamaklı sayılara ulaşan rakamlar, kriz boyutunu gözler önüne sermiştir. Bu çerçevede 18 Mart Mutabakatı olarak bilinen geri kabul anlaşmasıyla AB ve Türkiye göç yönetiminde uzlaşmıştır. Bu durum hem mültecilerin geri iadesi hem de kontrollü alımı bakımından başvuruları önemli ölçüde azaltmıştır. Afganistan, Irak ve İran gibi Türkiye'nin güzergahta geçiş ülkesi olarak yer aldığı diğer uyruklar da bu çerçevede ele alınabilir.

Göç akışındaki düşüşün diğer bir nedeni ise FRONTEX raporları tarafından gözler önüne serilmektedir. 2016 FRONTEX Raporu, düzensiz göçü hem istikrarsızlığı tetikleyen hem de terör olaylarına angaje edilmeye çalışılan bir tehdit olarak ele almış ve kimlik tanımlama süreçlerinin katılaştırılmasını ve Akdeniz'de sınır güvenliğinin arttırılmasını öngörmüştür.[52] 2017 raporu da sınır güvenliğinin arttırılmasına ilişkin FRONTEX'e ayrılan bütçe miktarındaki yükselişi ve kıyı güvenliğinin sağlanması için sahil güvenlik birimlerinin oluşturulmasını Avrupa'ya göç akınlarını azaltan faktörler arasında değerlendirmiştir.[53] Mülteci akınına ilişkin tutumda söylem değişikliğine gidilmiş, insani bir kriz ve dayanışma çerçevesinde bakılmanın dışına çıkılarak uluslararası güvenliği sağlama söylemi içinde yer verilmiştir. Alınan önlemler doğrultusundaysa 2017 ve sonrasında Almanya'daki mülteci başvuru sayıları aşamalı ve düzenli bir şekilde azalmıştır.

[52] FRONTEX, "Risk Analysis for 2016," https://frontex.europa.eu/assets/Publications/Risk_Analysis/Annula_Risk_Analysis_2016.pdf.
[53] FRONTEX, "Risk Analysis for 2017," https://frontex.europa.eu/assets/Publications/Risk_Analysis/Annual_Risk_Analysis_2017.pdf. 2016, 2017,

ALMANYA'DA İLTİCA BAŞVURULARI (2014-2021)

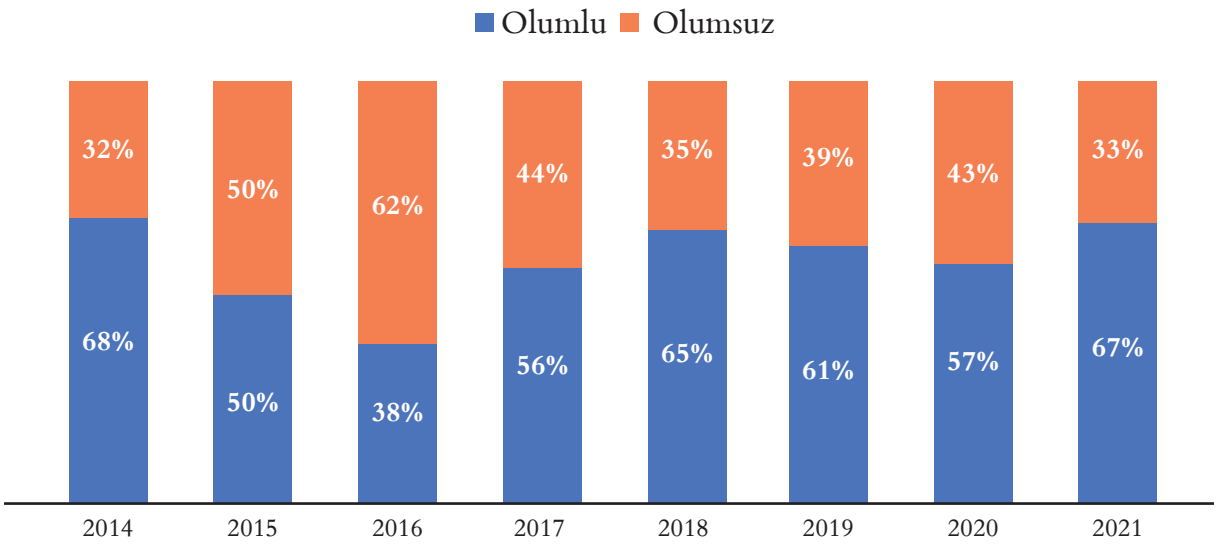

Açıklama 1 Görselde "olumlu" olarak ifade edilen oranlar i) Mülteci statüsü verilen ii) İkincil Koruma alan iii) Geri Gönderme Yasağı konulan mültecileri açıklamaktadır. Görselde "olumsuz" olarak ifade edilen oranlar i) iltica başvuruları reddedilenler ve ii) başvurusu yasal prosedüre uygun olmadığı için incelenmeyenler" mültecileri açıklamaktadır. 2021 yıl verileri ilk iki içermektedir. Kaynak: Aktuelle Zahlen, Ausgabe: Mai 2021, BAMF

Almanya'da Federal Göçmenler ve Mülteciler Dairesi (BAMF), iltica başvurularını; mültecilik statüsünün verilmesi, ikincil koruma hakkının verilmesi, geri gönderme yasağı konulması ve iltica başvurusunun reddi[54] şeklinde karara bağlamaktadır. Bazı iltica başvurularında ise içerik incelemesi yapılmadan, prosedür gereği resmi karar alınmaktadır.

"

İkincil Koruma Hakkı:

BAMF, iltica başvurusunu reddettiği sığınmacının sınır dışı edilme yasağı olup olmadığını incelemektedir. Eğer sığınmacının menşei ülkesinde kendi yaşama hakkına yönelik ciddi bir tehlike mevcut ise, o sığınmacıya ikincil koruma verilmektedir. Sığınma Yasası'nın ya da Cenevre Sözleşmesi'nin gerekliliklerini karşılamayan ancak ciddi bir tehlike altında olan kişilere de ikincil korunma verilebilmektedir.

"

"

Resmi Karar

Re'sen ret başvuru sahibinin başvurusunu geri alması durumunda veya Dublin Prosedürü'ne göre ilgili sığınmacıdan başka bir Avrupa Birliği üyesi ülke sorumlu ise başvuru işlemi sonlanmaktadır.

"

*Almanya'ya Göç Edenlerin Ortalama Yaş Dağılımı (2015-2021)**

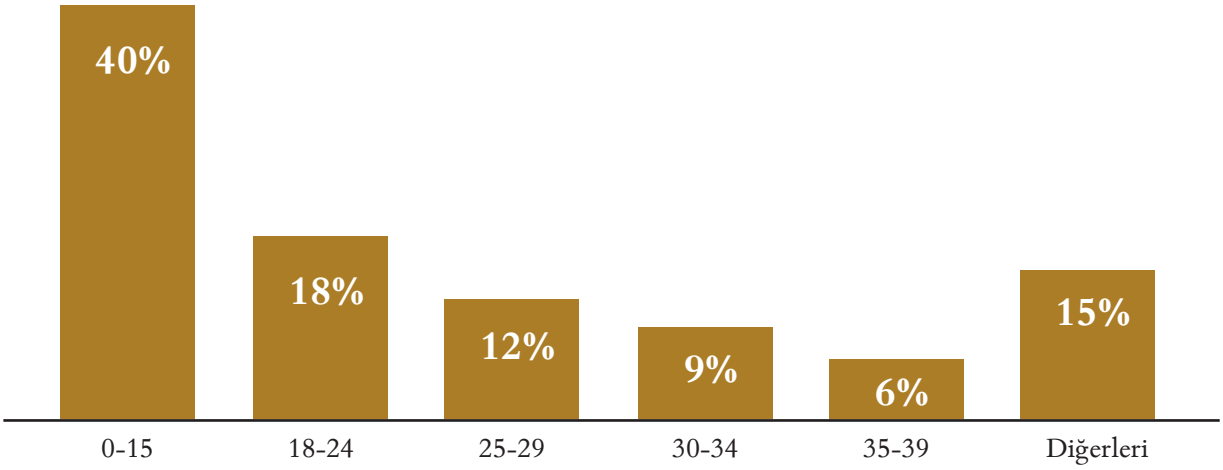

**2021 yılı verileri ilk 2 ayı içermektedir.*

Özellikle 2018 sonrası 0-15 yaş grubunun başvuru oranının neredeyse diğer tüm yaş gruplarının yüzdeliklerinin toplamına denk gelecek şekilde artış göstermesi dikkat çekicidir. 2015'ten 2020'ye kadar 18-24 ve 25-29 yaş grubunda düzenli bir azalma görülmekteyken, bu ilk iki gruptan daha az bir nüfusu kapsayan 30-34 ve 35-39 yaş gruplarında diğerlerine nazaran daha az bir değişime rastlanır. Verilere ilişkin tüm bu yıllarda yaşı bilinmeyen ortalama %15'lik bir kesim de mevcuttur.

Cinsiyet dağılımı ele alındığında 2015-2021 verileri erkek başvuru sayısının her yıl istikrarlı olarak kadın başvuru sayısına baskın geldiği görülmektedir. Aynı verilere göre kadın-erkek başvuru yüzdelikleri incelendiğinde kadın adayların sayılarında 2015 yılından 2020 yılına kadar sistematik bir artış yaşandığı fakat 2021'in ilk çeyreğinde yüzdeliğin tekrar düşüşe geçtiği görülmektedir. Düşüşün temel nedeni olarak salgın koşullarının gerektirdiği karantina önlemleri gelmektedir. Erkek adayların yüzdeliğinde ise tam tersi olarak 2015 yılından 2019 yılına kadar düzenli bir düşüş yaşanırken, 2020-2021'de ise tekrar yükseliş başlamıştır. Dolayısıyla cinsiyet bazlı bakıldığında başvurularda erkek nüfusun baskın olduğu gözlemlenmektedir.

• Sosyal Hayatta Mülteciler

-Çalışma

Göçmenlere çalışma izni veren Almanya, iş gücüne katılım konusunda da göçmenleri teşvik etmektedir. Ulusal çaptaki göç kurumu olan BAMF, mültecilerin sosyal topluma entegrasyonu kapsamında işgücüne katılımları içinde destek sunmaktadır. Bunun en büyük örneği bölgesel çapta mültecileri işgücü pazarına yönlendirmeleridir.[55] Geliş merkezlerinden itibaren entegrasyon kurslarıyla ve yerel ajans danışmanlıkları aracılığıyla mülteciler işgücü pazarına girmeye hazırlanmaktadır. Fakat çalışma izni alma sürecinde belli kriterlerin yerine getirilmesi gerekmektedir.

[55] für Bau und Heimat Bundesministerium des Inner, "BAMF," accessed July 16, 2021, https://www.bamf.de/DE/Startseite/startseite_node.html;jsessionid=5A6F1FFF9BEFC20E4C03BC0602FB3C1C .internet541.

İlk olarak kabul almış mülteci üç ay kadar beklemelidir. Sonrasında bir iş için adaylığını koyduğunda kural olarak ilk başta başka bir Alman veya AB vatandaşının iş için başvurup vurmadığına bakılmaktadır.[56] Eğer söz konusu mülteci 15 aylık süreyi doldurmamışsa, iş başvurularında yerel hükümetten onay belgesi alınması gerekir. Çalışma konusunda herhangi bir yasal engelin kalmaması içinse mültecinin 4 yıllık süreyi doldurması lazımdır. Bunun yanında Duldung[57] (Müsamaha Belgesi) sahipleri devlet tarafından resmi olarak izin verildiğinden, belli şartlar altında çalışmaya başlayabilir. Bu şartlar, Sığınmacılara Yardım Yasası[58] kapsamındaki başvurulara ilişkin istisnai tutulmuştur.

Görsel 2 Alman Demiryolu eğitim atölyesinde Suriyeli bir mülteci. [ÇEVRE KORUMA AJANSI/MARTIN SCHUTT]

Süreç olarak incelendiğinde, Çalışma İzni, mültecinin işgücüne katılımı ve başvurularının başarılı bir şekilde sürdürülmesi için birincil belgedir. Mülteciler bu belgeyi kabul merkezlerinden çıktıkları takdirde, geliş tarihlerinden en erken 3 ay sonra alabilirler. Eğer kabul merkezlerinde kalmaya devam ediyorlarsa, reşit olmayan çocuğa sahip aileler için 6, çocuksuz aileler için ise 9 ay olmaktadır. Ayrıca verilen çalışma izinleri yalnızca belirli bir iş için geçerlidir, başka bir işe başvurulacağı takdirde, işveren, çalışanı bu pozisyona öneren bir belge doldurmalı ve çalışma izni başvurusu tekrar yapılmalıdır. Bu durumda göç ofisi en geç iki hafta içinde yanıt verecektir.[59]

Bazı grupların ise işgücüne katılmasına izin verilmemektedir, temelde bunlar belli şartlar nedeniyle, kanunen, giriş merkezlerinde yaşamak zorunda olan ilticacılardır; başvurusu olumsuz değerlendirilenler ve "güvenli ülke" den göç edenler bu gruptadır.[60]
Mültecilerin işgücü pazarına ulaşımı konusunda ana kurum Federal İş Ajansı'dır. Buraya başvuran mülteciler tavsiye ve destek hizmeti alabilirler. Bunun yanında, mültecilerin iş bulması, özel işletmelerce sektör halini almıştır, bu noktada aracılık sağlayan birçok web sitesi bulmak mümkündür. Bu siteler incelendiğinde[61] genel itibariyle mavi yakalı, kalifiye olmayan hizmet sektörü ve üretim sektörüne bağlı pazarlara aracılık sağladığı gözlemlenmiştir.

---

[56] Vorrangprüfung, priority check yada öncelik kontrolü olarak Türkçeye çevrilebilir."When Refugees Want to Work in Germany," DW, n.d., https://www.dw.com/en/when-refugees-want-to-work-in-germany/a-18737104.
[57] İltica başvurusu olumsuz olarak değerlendirilen ve geri göndermeye işlemlerine tabi olan göçmenler bu geri gönderme işleminin askıya alınması için bir sertifika alınmasına Duldung denir.
[58] BAMF, "Verlieren Personen, Die Eine Aufenthaltsgestattung Oder Duldung Besitzen, Ihren Anspruch Auf Leistungen Nach Dem Asylbewerberleistungsgesetz, Wenn Sie Einer Arbeit Nachgehen?," accessed July 16, 2021, https://www.bamf.de/SiteGlobals/Forms/Suche/Expertensuche_Formular.html;jsessionid=BAA4FCEE12C06CA EAC6BD6378308C824.internet541?cl2Categories_Bereich=asylfluechtlingsschutz&cl2Categories_Typ=faq&cl 2Categories_Themen=zugangarbeitsmarkt&sortOrder=name_+asc&
[59] "Work Permit for Refugees," Handbook Germany, accessed July 16, 2021, https://handbookgermany.de/en/work/work-permit.html.
[60] "What Are the Conditions of Access to the Labour Market for People Who Have a Residence Permit or a Tolerated Stay?," BAMF, accessed July 16, 2021, https://handbookgermany.de/en/work/work-permit.html.
[61] "In Wenigen Klicks Zum Stellenangebot," Jobbörse, accessed July 16, 2021, https://jobboerse.arbeitsagentur.de/prod/vamJB/startseite.html;jsessionid=yDwbWDQSh1B1l74MJz3cZk2JGfL9 cQptcNzwyfGvf911vkSB03W1!127585498?m=1&aa=1.

İş bulma kurumlarının aracılıklarında etkili üç temel şart vardır; ilk iki şart başvurunun kabulünün işgücü pazarında herhangi bir olumsuzluğa yol açmaması ve öncelik kontrolü ile alakalıdır. Sığınmacının başvurusunun değerlendirmeye alınması için öncelik verilecek gruplardan (Alman, AB vatandaşı gibi) herhangi birinin bu pozisyona başvurmaması gerekmektedir. Bu şartlar 15. ay tamamlandıktan sonra aranmamaktadır. Üçüncü şart olan iş koşulları ise dördüncü yılın sonuna kadar dikkate alınır. Bu, iş koşullarının belirtilen pozisyonun çalışma saati ve ücretine uygunluğu hakkında yapılan bir denetleme niteliğindedir.[62]

Sığınmacılara Toplumsal Destek Programı çerçevesinde devlet, sivil toplum ile iş birliğini teşvik etmektedir. Özellikle yerel bazlı çalışan bu iş birlikleri sayesinde belirlenen sığınmacılara finansal ve sosyal destek sağlanmaktadır. Aynı zamanda fırsatlara ve kendilerine tanınan haklara ulaşım için aracı olunmaktadır. Örneğin, New Start in a Team (NesT) Projesi kapsamında en hassas durumda olan 500 sığınmacının ihtiyaçları yerel sakinler tarafından karşılanmıştır.63 Bu programla beraber mültecilerin çalışması toplumsal hayata dahil edilmeleri için önemli bir adım olarak kabul edilmektedir.

BAMF'ın mülteci kadınların sosyal hayat eğitim ve işgücüne olan katılımına ilişkin araştırması mültecilerin büyük bir kısmının Almanya'da iş hayatına dezavatajlı olarak başladıklarını göstermektedir. Almanya'nın ve aracı kurum olarak BAMF'ın cinsiyet tabanlı ve genelde kaynak ülke temelli olan soruna yaklaşımı hassastır. Özellikle kadınların eğitimine ve sonrasında işgücüne katılımına yönelik programlarla bu sorunun çözümü için alternatifler geliştirmeye önem verdikleri görülmektedir. İstatistiklere bakıldığında ise, hala işgücü pazarında erkeklerin işgücünün çok daha yüksek bir yüzdeye karşılık geldiği görülmektedir. Buna karşın kadınların çalıştıkları sektörler temizlik, turizm, yemek ile sınırlıdır.[64]

-Seyahat

Almanya'da yaşayan mülteciler için Almanya içinde hareket özgürlüğü üzerinde hiçbir kısıtlama yoktur. İltica başvuru sürecinin erken aşamalarında sığınmacılar için geçerli olan ikamet yükümlülüğünün aksine, başvurusu kabul edilen sığınmacılar yetkililerden izin almaksızın Almanya içindeki herhangi bir yere istedikleri zaman gidebilir. Almanya'da yaşayan mültecilerin seyahat etme hakkına ilişkin düzenlemeler, 1951 Cenevre Sözleşmesi'nin 28. Maddesi uyarınca yapılmaktadır.

BAMF tarafından iltica başvurusu kabul edilip mülteci statüsü tanınan kişilere oturma iznının yanı sıra Mavi Pasaport (Konventionspass veya Blauer Pass)[65] olarak bilinen seyahat belgesi verilir. Bu seyahat belgesi, mültecilerin menşe ülkelerinde sahip oldukları pasaportlarının yerine geçmektedir. Mavi Pasaporta sahip mülteciler, gerekli vize işlemlerini yerine getirdikleri takdirde 1951 Cenevre Sözleşmesi'ne taraf bütün ülkelere seyahat etme hakkına

[64] Tatjana Baraulina Susanne Worbs, "Female Refugees in Germany: Language, Education and Employment," 2017, https://www.bamf.de/SharedDocs/Anlagen/EN/Forschung/Kurzanalysen/kurzanalyse7_gefluchetete- frauen.pdf?__blob=publicationFile&v=11.
[65] "Mavi Pasaport," Handbook Germany, accessed July 16, 2021, https://handbookgermany.de/tr/rights- laws/asylum/blue-passport.html.

sahiptir. Bununla birlikte mültecilerin, üç aydan uzun süre kalmamak ve bir işte çalışmamak kaydıyla Mavi Pasaport ile Schengen ülkelerine vize olmadan seyahat etme hakları vardır.

İltica hakkı veya mülteci statüsü BAMF tarafından tanınan ve Mavi Pasaport alan kişilerin daha sonra menşe ülkesinin elçiliğinden bir pasaport alması veya ülkesine seyahat etmesi durumunda, Almanya'daki korunma haklarını ve mülteci statüsünü kaybetmektedir.[66] Normal şartlar altında oturum izni ve seyahat belgesinin geçerliliği üç yıldır. Üç yılın sonunda oturum izninin ve seyahat belgesinin süresini uzatmak isteyen mülteciler, Yabancılar Dairesi'ne (Ausländerbehörde) yapacağı başvuruyla belli bir ücret karşılığında oturum iznini ve pasaportunu yenileyebilir.[67]

> "
>
> 28. Madde
> 1. Taraf Devletler, ülkelerinde yasal olarak ikamet eden mültecilere, ulusal güvenlikleri veya kamu düzenleri ile ilgili engelleyici ciddi sebepler bulunmadıkça, kendi toprakları dışında seyahatlerini temin edecek seyahat belgeleri verecekleridir ve bu belgelere, bu Sözleşme'nin Cetvel'indeki hükümler uygulanacaktır. Taraf Devletler, bu tür bir belgeyi, ülkelerinde bulunan herhangi bir mülteciye verebilirler; kendi topraklarında bulunan ve yasal olarak ikamet ettikleri ülkeden bir seyahat belgesi almak imkanından mahrum olan mültecilere bu tür bir belge vermeye özellikle sıcak bakacaklardır.
>
> "

-Sağlık

Almanya Federal Cumhuriyeti'nde ikameti bulunan herkes sağlık sigortası yaptırmak zorundadır. Dolayısıyla Almanya'da temel tıbbi bakım hizmeti herkesi kapsayan bir haktır. Fakat tıbbi bakım hizmeti ve diğer sağlık hizmetlerinin faaliyet alanı bireylerin Almanya'daki kalış süresine ve ikamete göre değişmektedir. Oturum hakkına sahip olan mültecilerin de sağlık sigortasına dahil olma zorunluluğu vardır ve sağlık sigortasının kapsadığı her türlü hizmetten yararlanma hakkına sahiptirler.

İltica prosedürü devam etmekte olan, müsamaha belgesine (Duldung) sahip olan veya sınır geçiş belgesine (Grenzübertrittsbescheinigung) sahip olan kimseler yasal sağlık sigortası ile sigorta edilmez. Bu kişilere, Federal Mülteciler Yardım Yasası (Aslybewerberleistungsgesezt) uyarınca ayrı bir sağlık hizmeti verilmektedir. Söz konusu yasa uyarınca ilgili kişiler, akut hastalıklarda gerekli tıbbi malzemelerin ve ilaçların sağlanmasını da içeren tıbbi tedavi hizmetlerine, hamilelere yönelik hizmetlere ve tıbbi tarama ve aşılara erişim hakkına sahiptir. Bu sağlık hizmetine erişim bakımından sığınmacılar iki gruba ayrılmaktadır:

[67] "Almanya'da Mülteciler İçin Oturum İzni 'Oturma Iznimi Nasıl Uzatabilirim?,'" Handbook Germany, accessed July 16, 2021, https://handbookgermany.de/tr/rights-laws/asylum/right-of-residence.html

1- 15 aydan daha uzun bir süredir Almanya'da bulunanlar

15 aydan daha uzun bir süredir Almanya'da bulunanlar ve müsamaha belgesine sahip olanlara doğrudan sağlık hizmetine erişebilmesi için "Mülteciler için Sağlık Kartı (Gesundheitskarte für Flüchtlinge)" verilir. Bu karta sahip kişiler resmi olarak sağlık sigortası üyesi değildirler fakat genel sağlık sigortasının sunduğu her türlü hizmetten yararlanma hakkı vardır ve devlet ilgili sağlık şirketine hak sahibi adına ödeme yapmaktadır. Mülteciler için olan sağlık kartının diğer resmi sağlık kartlarından farkı arkasında Avrupa Sağlık Sigorta Kartı (EHIC) ibaresinin bulunmamasıdır. Mültecilerin kartlarında sağlık sigortasının düzenli bir üyesi olmadığına dair bir ibare yer almaktadır.

2- 15 aydan daha kısa bir süredir Almanya'da bulunanlar

> "Almanya Sağlık Bakanlığı, sağlıkla ilgili konularda 40 farklı dilde bilgiler sunmaktadır."

15 aydan daha kısa bir süredir Almanya'da bulunanlar ve müsamaha belgesine sahip olanlar yalnızca acil yardım hakkına sahiptirler. Yalnızca akut hastalık durumunda hizmet alabilirler. Bu kişilerin herhangi bir sağlık hizmeti almadan önce her seferinde yetkili makamdan "Krankenschein" adı verilen sağlık hizmet kuponu alması gerekir. Bu kuponlar sadece üç aylık boyunca geçerliliğini korumaktadır. Üç ayın bitiminde geçersiz olacağı için yeniden kupon almak gerekir. Sağlık hizmet kuponu Sosyal Yardım Dairesi'nden ya da Almanya'ya ilk varış merkezinden alınmaktadır. Aynı anda birkaç tane sağlık hizmet kuponu alınabilir. Bazı eyaletlerde ve şehirlerde bürokratik iş yükünü azaltmak maksadıyla 15 aydan daha kısa bir süredir Almanya'ya bulunanlara "Gesundheitkarten an Aslybewerber un Geduldete" adı verilen sağlık kartları verilmektedir. Bu karta sahip olmanın avantajı, her seferinde kupon alma zaruriyetini ortadan kaldırmasıdır.

Bu iki grubun dışında bulunan ve hiçbir belgeye sahip olmayan kişilere ise herhangi bir prosedüre dahil olmadan sağlık hizmeti veren kuruluşlar vardır. Bu kuruluşların alınan sağlık hizmeti ile ilgili olarak Sosyal Yardım Dairesi'ne veya Yabancılar Dairesi'ne bilgi verme zorunluluğu yoktur.

> "Araştırmalar, Almanya'daki sığınma başvuru sahipleri arasında ciddi hastalık vakalarının arttığına işaret etmektedir. İltica prosedürü kapsamında, §60 paragrafına göre. 7S.1 AufenthG menşe ülkesinde yeterli tıbbi tedavi sağlanmadığında hastalık nedeniyle sınır dışı etme yasağı bulunmaktadır; geri dönüş durumunda yaşam ve beden için önemli ve somut bir tehlike bulunuyorsa, mülteciyi sınır dışı etme yasağının (non refoulement) göz önünde bulundurulması gerekmektedir."

-Eğitim

Almanya'da mültecilerin eğitim içerisindeki konumları; toplumsal hayata entegre olmalarında önemli rol oynayan eğitim kursları ve genel olarak Alman eğitim sistemi açısından iki temelde incelenmesi gerekmektedir.

• *Eğitim Kursları*

Hem Almanca öğrenimi hem genel olarak ülkeye dair gerekli olabilecek bilgileri kapsayan bu eğitimler, kursa katılım belgesi (Berechtigungsschein) olan herkes için, bazı istisnalar olmakla birlikte, zorunludur. Katılım hakkı, oturum iznine bağlıdır. Örneğin normal oturum iznine sahip kişiler, eğer iyi derece Almanca bilmiyor veya zaten bu eğitimi alacağı bir okula gitmedi ise, kursa katılmak zorundadır. Fakat geçici oturum iznine sahip kişilerde, kişinin gelmiş olduğu ülkenin durumuna göre bu izin değişebilmektedir. Aynı şekilde müsamaha belgesi (Duldung) sahibi kişilerde de durum farklılık arz edebildiğinden, bu belgelere sahip kişilerin kursa katılım için BAMF'a ayrıca bir başvuru yapmaları gerekmektedir.

Entegrasyon kurslarının yanı sıra, ana dili Almanca'dan farklı olan çocuklar ve gençler için özel dil destek programları vardır. Bunlardan bazıları Almanca, bazıları ise çocukların anadilindedir. Tüm eyaletlerde, okula başlamadan önce (genellikle anaokulunda) çocuğun belirli bir özel dil öğrenme ihtiyacına sahip olup olmadığını belirlemek için dil testi yapılır. Test sonucundaki dil seviyelerine göre çocuklar, Almanca ve Alman kültürünü öğrenecekleri bu kurslara katılır. Çocukları okula başlatmak için hazırlayan bu kurslara; "Willkommensklassen", "Vorbereitungsklassen" veya "Übergangsklassen" (Ü-Klassen) denilmektedir. Bu özel programlar her federal eyalette farklı işleyişlere sahip olabilir. Ancak, tüm okulların her zaman mülteci çocukların özel ihtiyaçlarını karşıladığı söylenememektedir.

Örneğin sığınma merkezlerinde beklemekte olan çocuklara düzenli bir şekilde örgün eğitime katılma hakkı tanımak yerine yalnızca birkaç saat dil kursuna katılma zorunlu luğu koşulmaktadır.[68]

• *Eğitim Sistemi*

Almanya'da zorunlu eğitimin genel olarak 18 yaşına kadar sürdüğü söylenebilir fakat sınıf sistemleri, okula başlama yaşı gibi çoğu düzenleme, Federal eyaletlerin her birinde farklılık göstermektedir. Devlet okullarının ücretsiz olması yanı sıra, ücretli özel eğitim kurumları da mevcuttur.

[68] Maha Shuayb Maurice Crul, Frans Lelie, Özge Biner, Nihad Bunar, Elif Keskiner, Ifigenia Kokkali, Jens Schneide, "How the Different Policies and School Systems Affect the Inclusion of Syrian Refugee Children in Sweden, Germany, Greece, Lebanon, Turkey," Comparative Migration Studies 7, no. 10 (2019): 1–20.

Zorunlu eğitim mülteci çocuklar ve gençleri de kapsamaktadır.[69] Genellikle altı yaşını geçmiş çocuklar için geçerli olan zorunlu eğitimin şartları, bulunulan eyalete göre farklılık gösterdiğinden mültecilerin bunun için ayrıca bilgi talep etmeleri gerekmektedir.[70] Yaşı geldiği halde çocuklarını okula göndermeyen velilere para cezası uygulanmaktadır.

İlkokul (Grundschule) seviyesinde eğitim dört (bazı eyaletlerde altı) yıldır. Yine bazı eyaletlerde ebeveynin tercihine bırakılsa da genellikle çocuğun gideceği okul, ikamet yerine göre belirlenmektedir. Ortaokul-Lise (weiterführende Schule – Sekundarstufe I) seviyesi diyebileceğimiz seviyede çocuğun hangi okula gideceği, çoğu eyalette benzer şekilde; ilkokul öğretmeninin önerisi (Übergangsempfehlung), çocuğun puanları ve ebeveynlerin tercihi ile belirlenir.[71] Eğitim herkese olduğu gibi mültecilere de ortaokula kadar zorunlu tutulmaktadır. Okulda zorluk yaşayan çocuklar için -halihazırda adaptasyon sorunu yaşayan mülteci çocukların da yararlanabileceği şekilde- bazı okullarda ya da çocuk-gençlik merkezlerinde ücretsiz ders desteği sağlanmaktadır. Gönüllüler ya da akran öğrencileri tarafından benzer eğitim desteklerinin sağlandığı ücretsiz internet siteleri de mevcuttur.[72]

İkili Mesleki Eğitim Sistemi (Duale Ausbildung), genellikle bir ile üç yıl süren Mesleki Eğitim Kurslarına verilen isimdir ve bu kursa minimum giriş şartı dokuz yıllık temel zorunlu eğitimi bitirmiş olmaktır. İkili sistem; okulda sağlanan teorik eğitim (Schulische Ausbildung) ve mesleğin icra edileceği iş yerinde sağlanan pratik eğitimi/staj (Duale Ausbildung) kapsamaktadır. Bazı eğitim kursları sadece teorik eğitimi kapsamaktadır. Mesleki eğitimi tamamlamak artık nitelikli bir eleman (Qualifizeierte Fachkraft) olmak anlamına gelmektedir ve Almanya'da nitelikli elemanların istihdam edilmeleri nispeten daha kolaydır.

Fakat mesleki eğitime başlayabilme hakkı da (Betriebliche Berufsausbildung) yine oturum izni türlerine göre değişiklik göstermektedir. Oturum izni olanların, izinlerinin geçerliliği süresince eğitimlere ve iş alanına erişimleri varken; iltica işlemleri halen devam eden ya da yalnızca müsamaha belgesine sahip olanlar için bu imkanlar yalnızca Yabancılar Dairesi (Aulsländerbehörde) ya da İş Bulma Bürosundan (Arbeitsagenture) alacakları özel izinlere göre sağlanmaktadır. Varış merkezinde yaşayan ve işlemleri devam eden mültecilere ya da güvenli sayılan bir ülkeden gelenlere bu imkanlar hiçbir şekilde tanınmamaktadır.

Yüksek Öğrenim kurumları da Almanya'da farklı türlere ayrılmaktadır.[73] Diğer okul seviyelerinde olduğu gibi üniversiteler de özel ve devlet üniversiteleri olarak iki farklı dalda incelenebilir. Üniversite eğitiminde oturum izni statüsü önemli değildir, iltica başvurusu devam eden ya da yalnızca müsamaha belgesine sahip kişiler de başvuru yapabilmektedir.

---

[69] 2005 yılında, Terre des hommes tarafından bir çalışma yapılmış ve Federal eyaletlerin neredeyse yarısında, ikamet statüsü belirsiz olan çocukların okula devam etme yükümlülüğünden muaf tutulduğunu tespit edilmiştir. Örgütün UNHCR tarafından desteklenen girişiminin ve kamu baskısının bir sonucu olarak, çoğu federal eyalet okul yasalarını birkaç ay içinde değiştirmiş ve ikamet durumlarına bakılmaksızın tüm çocuklara okula gitme zorunluluğu getirilmiştir.

[70] Bu ve benzeri konularda ebeveynler için yardım hatları mevcuttur. (bknz; Jugend migrations dienst – jmd, NummergegenKummer, fraguns@elternhotline.de)

[71] Bu seviyede tercih edilebilecek okullar kendi aralarında ve hatta eyaletler arasında oldukça fazla türe ayrılmaktadır. (Hauptschule - genel okul, Realschule - orta okul, Gymnasium- akademik ortaokul, Gesamtschule - kapsamlı okul...vb. gibi)

[72] Stayschool.de isimli sitede gönüllüler tarafından, corona-school.de isimli sitede akran öğrenciler tarafından eğitim desteği almak mümkün.

[73] Üniversiteliler (Universität), Uygulamalı Bilimler Üniversiteleri (Fachhochschule), Meslek Akademisi ("Berufsakademie"), Müzik ve Sanat Kolejleri ("Hochschule" or "Akademie"), İlahiyat Yüksekokulu ("Theologische Hochschule"), Kamu Yönetimi Uygulamalı Bilimler Üniversitesi ("Fachhochschule für öffentliche Verwaltung").

Fakat bir lise diplomasına ve yeterli Almanca'ya sahip olmak gerekmektedir. Lise diplomasının Almanya'dan alınmış olma şartı olmamakla birlikte, diplomanın Alman eğitim sistemine göre denklik işleminden geçmesi gerekmektedir. Eğitim programları; giriş için bazı koşullar arayan (zulassungsbeschränkten) ve aramayanlar (zulassungsfreie) olarak ayrılmaktadır. Kısıtlı girişi olan programlarda kontenjan sistemi bulunmaktadır. Alımlarda "en yüksek okul bitirme sertifikası (Abitur) derecesi, bekleme süresi, mülakatlar veya TestAS sınavı gibi aşamalar rol oynamaktadır. İltica ettiği için diplomasına erişimi olmayan mülteciler için bu sınavdan (TestAS) alacağı iyi bir puan üniversiteye kabulünde büyük rol oynayabilmektedir. Normalde ücretli olan bu teste mültecilerin katılımı ücretsizdir.

• *Sığınmacılara Yönelik Devlet Harcamaları*

İltica Başvuru Kanunu (Asylbewerberleistungsgesetz) uyarınca sığınmacılara nakdi destek sağlanmaktadır. 2015 yılında Almanya'da yaklaşık 975.000 kişi "Sığınmacılara Yardım Yasası" kapsamında standart yardımlar alırken, bu sayı 2018 yılında 411.000'ne düşmüştür. 2019'un sonu itibariyle ise, Almanya'da yaklaşık 385.000 kişinin yardım aldığı bilinmektedir.[74]

Federal İstatistik Ofisine göre, 2017 yılında sığınmacılara sağlanan yardımların büyük kısmı (yaklaşık 2 milyar Euro) ayni yardımlara ayrılırken, özel durumlara yönelik yardımlar ve geçim yardımları (1,52 milyar Euro) ikinci sırada yer almaktadır. Hastalık, hamilelik ve doğum durumunda sağlanan yardımlara ayrılan bütçe 0,86 milyar Euro iken, geçim için sağlanan nakit yardımların yaklaşık 0,76 milyar Euro olduğu bilinmektedir. 2018'de federal eyaletlerin sığınmacıların barınması, bakımı ve entegrasyonu için yaptığı masraf ve harcamalardan ayrı olarak, federal hükümet iltica ile ilgili harcamalarda yaklaşık 23 milyar Euro ödemiştir.

Ayrıca Federal Hükümet, 2019 için mültecilerle ilgili yaklaşık 22.9 milyar Euro harcama yapmıştır. Bu, mültecilerin ülkelerinden kaçış nedenlerinin ortadan kaldırılması (8.3 milyar Euro), sığınmacıların iltica prosedürlerinde kabul edilmesi, tescili ve yerleştirilmesi (1.1 milyar Euro), entegrasyon hizmetleri (2.8 milyar Euro), iltica prosedürlerinden sonra sosyal transferler (4.6 milyar Euro) ve eyaletler ve belediyeler için deşarj ödemeleri (6.0 milyar Euro) için planlanan harcamaları içermektedir.

> "2015 yılında, bazı Alman ekonomistler mültecilerin göçünü yeni bir ekonomik mucize için bir temel olarak gördüğünü ifade etmesine rağmen mültecilerin iş hayatına entegrasyonunun beklenenden daha ağır seyrettiğine ilişkin yorumlar ağırlıklıdır. Ekonomik entegrasyon ile ilgili sorunlar, ani sınır dışı edilme riski, Almanca dil yetersizliği, eğitim ve sertifika eksikliğinden kaynaklanmaktadır. Alman Federal İstihdam Ajansı'nın istatistiklerine göre, Temmuz 2019'da mülteciler için istihdam oranı %28.3'tür. Mültecileri işgücü piyasasına entegre etmek için büyük yatırımlar gereklidir ve bu nedenle yakın gelecekte mültecilerin sosyal yardım alıcıları olarak nispeten pasif bir konumda kalması olası gözükmektedir."

[74] Bundeszentrale für politische Bildung, "Asylum-Related Costs and Expenses," 2020, https://www.bpb.de/gesellschaft/migration/flucht/zahlen-zu-asyl/265776/kosten-und-ausgaben

• Mülteci Kampları

Almanya 2015 yılında gelen büyük göç akışında iltica edenleri ilk aşamada yeniden restore ettiği eski kışlalar, eski okul binaları, konteynerler ve benzeri mekanlara yerleştirmiştir. Fakat barınakların giderek kalabalıklaşması nedeniyle sığınmacıların geçici olarak kalacağı kamplar inşa edilmiştir. Bu nedenle barınaklardaki sığınmacıların yaşam koşullarının topluma entegrasyonda önemli bir rol oynadığını söylemek mümkündür.

-Kamp Politikası

Almanya'ya gelen mültecilerin ilk olarak Federal Göç ve Mülteciler Dairesi'nin (BAMF) bir şubesi olan ilk kabul tesisine (Erstaufnahmeeinrichtung) kayıtları yapılmaktadır.[75] Mülteciler kayıtlı olduğu ve sığınma başvurusunda bulunduğu bu mekanlarda 18 aya kadar kalma hakkına sahiptirler. Bir mültecinin kabul tesisine atanması, "EASY" adlı bir bilgisayar sistemi kullanılarak gerçekleştirilmektedir. Bu işlem, aynı zamanda iltica başvurusu prosedürünün başlangıcı olarak kabul edilmektedir.

İltica başvuru süreci için çerçeve ve son tarihler Alman İltica Yasası tarafından belirlenmiştir. Mülteci adaylarının Alman makamlarıyla ilk temas olarak herhangi bir kabul tesisini seçmelerine izin verilmektedir. Mültecinin sığınma başvurusunu EASY sistemi tarafından kendisine atanan ilk kabul tesisine sunması gerekmektedir.[76] Dağıtım sırasında, sistem, ilgili eyaletlerin kaç mülteci kabul etmesi gerektiğini "Königsteiner Schlüssel" kuralına göre karar vermektedir. Bu sistem dağılımı iki kritere göre tanımlamaktadır: üçte ikisini eyaletlerin vergi gelirlerine göre ve üçte birini ise eyaletlerin nüfusuna göre karar vermektedir.[77]
Refakatsiz çocuklar için ise bir istisna vardır; özellikle savunmasız olarak kabul edildikleri için ülke çapında dağıtılmamaktadır.[78] Refakatsiz çocuklar Gençlik Hizmetleri'ne (Jugendamt) yönlendirilmektedir. Akrabaları Almanya'da yaşayan mültecilerin ise o eyaletteki ilk kabul tesisine atanma şansı daha yüksektir.

Sığınmacılara atanma kararı sonrası biletler sağlanmakta ve kendilerine atanan ilk kabul tesisine gitmek için bir hafta müddet verilmektedir.[79] Bu süre içinde kayıt yapılmazsa ilgili sığınmacı, polise "yasadışı olarak giriş yapmış [kaçak]" kişi olarak bildirilmektedir. Mültecilerin gönderildikleri yerden sonraki konaklama yerleri farklılık gösterebilmektedir. 2016 yılının ikinci yarısında yapılan bir ankete göre, mültecilerin neredeyse yarısı (%48) ilk kabul tesisleri ve Acil Durum barınakları da dahil olmak üzere diğer mülteciler ile ortak yaşanılan bir konutta yaşarken; diğer yarısı (%52) ise tekli konutlarda yaşamıştır.[80]

---

[75] Andrea Grunau, "Für Flüchtlinge Eine Lotterie - Wie Deutschland Asylbewerber Verteilt," DW, 2014, https://www.dw.com/de/für-flüchtlinge-eine-lotterie-wie-deutschland-asylbewerber-verteilt/a-18134259.
[76] Dejure, "Asylgesetz § 14 Antragstellung," n.d., https://dejure.org/gesetze/AsylG/14.html.
[77] Bundeszentrale für politische Bildung, "Königsteiner Schlüssel," n.d., https://www.bpb.de/nachschlagen/lexika/270602/koenigsteiner-schluessel.
[78] Grunau, "Für Flüchtlinge Eine Lotterie - Wie Deutschland Asylbewerber Verteilt.".
[79] MDR.DE, "Nachrichten," n.d., https://www.mdr.de/nachrichten/index.html?q=müller.
[80] Manuel Siegert Von Andreea Baier, "Die Wohnsituation Geflüchteter," 2018, https://bamf.de/SharedDocs/Anlagen/DE/Forschung/Kurzanalysen/kurzanalyse11_iab-bamf-soep-befragung gefluechtete-wohnsituation.pdf%3F__blob%3DpublicationFile%26v%3D11.

-Kamp Koşulları

Ülke çapında mülteci barınakları için asgari standartların geçerli olmadığını ifade etmek mümkündür. Bazı eyaletlerde zorunlu asgari standartlar mevcutken, bazılarında ise bu standartlar yalnızca tavsiye niteliği taşımaktadır. Çoğu zaman, barınmaya ilişkin kurallar ve tavsiyeler kişi başına 6-7m2'dir. Mülteci kamplarındaki koşulları iyileştirmek için, Mülteci Konseyleri ve hayır kurumları genellikle zorunlu standartlar talep etmektedir. Talepler bir odada konaklayan maksimum kişi sayısı, konaklama yeri ve büyüklüğü, kendi pişirme ve lavabo alanlarına sahip kapalı yaşam alanları ile ilgilidir.[81] Düzenlemeler mültecilerin psikolojik ve fiziksel refahı için önem arz etmektedir. Özellikle koronavirüs salgını sırasında, mülteci evlerinde mekansal darlık nedeniyle enfeksiyon riski artmıştır.[82] Bu problem her şeyden önce sakinlerin ortak odalarda yaşaması ve lavabo alanlarını paylaşmak zorunda kalmasında kaynaklamaktadır. Genel itibariyle, ortak konutlardaki koşullar, bireylerin veya ailelerin mahremiyet ihtiyaçlarını karşılamamaktadır.[83]

Görsel Berlin'in şehir merkezinin güneyindeki eski bir havaalanının bulunduğu yerde bulunan Tempelhof mülteci barınağı, 2.400 kişiyi ağırlayabilecek odasıyla Almanya'nın en büyük sığınağıdır. [Foto: Lynsey Addario]

Mülteci barınaklarının güvenliği Özel Güvenlik Hizmetleri tarafından sağlanmaktadır. Bununla birlikte, güvenlik personeli ve sakinler arasındaki ilişkinin genellikle gergin olduğu söylenebilir. Eylül 2014'te, mültecilerin özel güvenlik personeli tarafından kötü muamele şüphesi kamuya açıklandıktan sonra, işten çıkarmalar ve soruşturmalar başlamıştır.[84] Sakinler arasında da çatışma potansiyeli maalesef yüksektir. Farklı ülkelerden, farklı kültürlerden ve farklı dinlerden birçok insanın kapalı bir alanda birlikte yaşamak zorunda kalması nedeniyle sorunlar kaçınılmaz hale gelmektedir.[85] Kadınlar ve çocuklar ise özellikle risk altındadır. Kadınlar genellikle diğer erkeklerin saldırılarından korkarak yaşamaktadır. Kamplarda özellikle kadınlara cinsel saldırı ihtimalinin yüksek olduğu düşünülmektedir.
Kaldıkları süre boyunca, sığınmacılar kişisel ihtiyaçlarını karşılamak için ayni ödeme (Sachleistung) ve aylık bir miktar para (Geldleistung) almaktadır.[86] Faydaların türü ve miktarı İltica Başvuru Kanunu (Asylbewerberleistungsgesetz) tarafından düzenlenmektedir. Bir kişi 354 €'luk bir miktarında yardım almaktadır. Bunun 219 €'su zaruri ihtiyaçlar için ve kalan 135 € ise kişisel ihtiyaçlar için kabul edilmektedir.[87] Kira, elektrik ve su gibi maliyetler ise devlet tarafından karşılanmaktadır. Bununla birlikte, ayni ödeme ile nakit ödeme arasında bir

[83] UNICEF, "Minimum Standards for the Protection of Children, Adolescents and Women in Refugee Accommodation Centres," 2017, https://www.unicef.de/informieren/materialien/minimum-standards- refugees/119842.
[84] Jannis Brühl, "Wachmann Ging Mit Schlagstock Auf Flüchtling Los," Sueddeutsche Zeitung, 2014, https://www.sueddeutsche.de/politik/misshandlung-in-unterkuenften-in-nrw-wachmann-setzte-schlagstock- gegen-fluechtling-ein-1.2187881.
[85] Fabio Ghelli, "Massenunterkünfte Fördern Konflikte," Mediendienst, 2018, https://mediendienst- integration.de/artikel/massenunterkuenfte-foerdern-konflikte.html.
[86] https://www.fluechtlingsrat-thr.de/themen/basiswissen/welche-sozialen-leistungen-erhalten-fluechtlinge.
Flüchtlingsrat Thüringen, "Welche Sozialen Leistungen Erhalten Flüchtlinge," 2021, n.d.,
[87] https://dejure.org/gesetze/AsylG/3.html. Dejure, "Asylgesetz §3 Zuerkennung Der Flüchtlingseigenschaft,"

Görsel 3 Almanya'da aşırı sağ görüşlüler göçmen karşıtı eylemde. [Al Jazeera, 2016]

ayrım yapılmaktadır. İlk kabul tesisinde (Erstaufnahmeeinrichtung), gerekli ihtiyaçlar öncelikle ayni ödeme olarak ödenir. Bu nedenle, yerel sakinler nakit değil; gıda veya giyim gibi yardım pulları alarak ihtiyaçlarını karşılamaktadırlar.[88] Bununla birlikte, ilk kabul tesisi dışında, mülteciler öncelikle nakit yardımı almaktadır. Çocuklar 80 €, 15-18 yaş arasındakiler ise 76 € almaktadır.[89] 18 ay geçtikten sonra, mülteciler için nakit yardım 92 € artarak işsizlik ücreti ile denk konuma gelmektedir. Böylece 18 ay sonra bir mülteci ayda 446 € alabilmektedir.[90]

2015'teki büyü göç akışı ile birlikte Almanya'da aşırı sağ da yükselişe geçmiş, sığınmacılara ve göçmenlere saldırılar artmıştır. Sığınmacıların evlerinin önünde Nasyonal Sosyalist yürüyüşler (halkı isyana teşvik etme) gerçekleştirilmiş, duvarlara radikal sağcı sloganlar yazılmış ve hatta bazı evler kundaklamıştır. Örneğin, 2019 yılında, mültecilere ve mültecilerin barınaklarına karşı 1.620 aşırı sağcı saldırı polisler tarafından kaydedilmiştir. Saldırılarda 229 kişi yaralanmıştır.[91]

• Mülteci Algısı

Görsel 4 Berlin tren istasyonuna varan bir göçmen Merkel'in fotoğrafını taşırken [Sven Hoppe, 2015]

Kuzey Afrika ve Ortadoğu ülkelerinden Avrupa'ya, özelde de Almanya'ya yönelen 2015 yılındaki "Büyük Göç"ün temelinde, göçmen simsarlarının Almanya'nın 1 milyona yakın mülteci alacağına ilişkin söylemi ve göç akışının nispeten Akdeniz'e göre daha güvenli bir rota olan Ege'ye kaymış olması yer almaktadır. Nitekim Nisan 2015'te başlayan yoğun göç akışı sonrasında Alman Şansölyesi Merkel de, 5 Eylül 2015'te sınırları açmayı kabul ettiğini ifade etmiştir. Söz konusu beyanın Almanların büyük çoğunluğu tarafından olumlu karşılandığını ifade etmek mümkündür. Öyle ki anketler, Alman nüfusunun %46'sının bir şekilde mülteciler için bir şeyler yaptığını göstermektedir. Halk, mültecilere yönelik sözlü saldırılara "Hukuki ve insani yardımın gerekli olduğu bir durumda yardım etmeye istekli olmayanlara hoşgörü gösterilemez." şeklinde tepki veren Merkel'in yanında olmuştur.

[88] WirtschaftsWoche, "Sachleistungen Statt Geld?," n.d., https://www.wiwo.de/politik/deutschland/fluechtlinge- in-deutschland-sachleistungen-statt-geld/12331092-2.html.
[89] Dejure, "Asylgesetz §3 Zuerkennung Der Flüchtlingseigenschaft."
[90] Dejure, "Asylgesetz §2 Rechtsstellung Asylberechtigter," n.d., https://dejure.org/gesetze/AsylG/2.html.
[91] LPB, "Fremdenfeindliche Anschläge," 2020, https://www.lpb-bw.de/fremdenfeindlichkeit.

Göçün yoğun olarak gelmeye devam ettiği bu ilk dönemde birçok Alman vatandaşı doğrudan veya dolaylı olarak yardımda bulunmuş, bazı Alman aileler kısa süreli olsa da evlerini bile mültecilere açmıştır.[92] Bununla birlikte, mülteci ve göçmen sayısındaki istikrarlı artış, bu işgücünün yavaş yavaş bir rekabet ortamına zemin hazırlayabileceği endişesini ortaya çıkarmaya başlamıştır.[93]

Bir süre sonra göçün ilk aylarında halkın tutumuna karşılık geldiği söylenilen "Karşılama kültürü" (Willkommenskultur) teriminin silikleşmeye ve durumun tersine döndüğü gözlemlenmeye başlamıştır. Mülteci sayısının yüksek seviyelere ulaştığı eyaletlerde kültür ve toplumsal yapının korunmasına ilişkin endişelerin arttığı, ekonomi paydanın daralacağı ve güvenlik tehdidinin artabileceğine ilişkin iddialar yerel halk tarafından dile getirilmiştir. Söz konusu endişelerin seçmenler nezdinde siyasi davranışı da etkilediği gözlemlenmektedir.
Bu bağlamda göç olgusunun siyasi seçimlerde belirleyici bir konuma sahip olduğunu ifade etmek mümkündür. Almanya'da 2015 göç akışından sonra aşırı sağ partilerin söyleminin göçmenlere karşı giderek radikalleştiği ve özellikle 2017 yılında bu partilerin oyunun arttığı gözlemlenmiştir. Bu bağlamda gelen göç akışı yabancı karşıtı tutumların belirli bölgelerde artışına, buna paralel olarak da göçmen karşıtı söylemleri üreten partilerin oylarının yükselmesine neden olmuştur. Bu çerçeve toplumun yönelimi ve parti söylemleri arasındaki karşılıklı ilişki siyasi partilerin söylemleri üzerinden de mukayese edilebilir.

2017 Bundestag Seçimlerinde Öne Çıkan Siyasi Partiler	*Partilerin Göçmen Yasası'na İlişkin Öncelikleri*
AfD	• Devlet alacağı mültecilerin sayısı ve niteliğinde tekeli elinde bulundurur. • Günümüzde uygulanan göçmen yasaları kötüye kullanılmakta, fazlasıyla mültecinin girişine izin vermektedir. • Sistemdeki yanlışlıklar düzeltilmelidir çünkü özellikle Müslüman çoğunluklu ve Afrika ülkelerinden gelen göçmenler Almanya'nın güvenlik ve istikrarını tehdit etmektedir.
CDU/CSU	• Vasıflı işçi ayrımı yapılmalıdır. • Gelen göçmenler Almanya'da yaşam şartlarını karşılama yeterliliğini gösterdikleri takdirde kabul edilebilir.
SPD	• Eğer yasadışı göçü önlemek istiyorsak yasal göç için yeni kanallar oluşturulmalıdır. • İş deneyimi, dil bilgisi gibi kriterlerin seçici olması gereklidir fakat kotalar esnek tutulabilir.
Yeşil Parti	• Göç bir insan hakkıdır. • Göçmenler sınır içinde uygun iş kollarına dahil edilebilir.

[93] Jürgen Schupp Jürgen Gerhards, Silke Hans, "German Public Opinion on Admitting Refugees," DIW Economic Bulletin (Berlin, 2016). S.243

Almanya'daki göçmen profiline bakıldığında, birçoğunun vasıflı işçi olduğu ve dolayısıyla Almanlar tarafından doldurulmayan pozisyonlarda çalıştıkları görülmektedir. Ana sorun dil bilmemeleri olsa da entegrasyon sürecinin önemli bir ayağı olan bu mesele için hükümet yeterli fon sağlamaktadır. Çalışma hayatına katılma süreci de entegrasyonun önemli bir parçası haline gelirken Almanya'nın yıllık işçi açığının göçmen nüfus tarafından karşılanması için yapılandırılmalar teşvik edilmektedir. Fakat AfD "Ülkemizi geri alacağız!" sloganıyla kitlelere hitap etmeyi başarmıştır. Bu nedenle gerçeklik bir kenara bırakıldığında; partilerin göçmenlere ilişkin söylemlerinin yanında oy verme davranışını etkileyen başka bir etken de göçmenlerin ülkedeki yoğunluğuna ilişkin halkın algısı olmaktadır.

Göç akışı arttıkça, aşırı sağ yükseliyor!

Almanya'da Sığınmacılar ve Aşırı Sağa Destek (2013-2017)

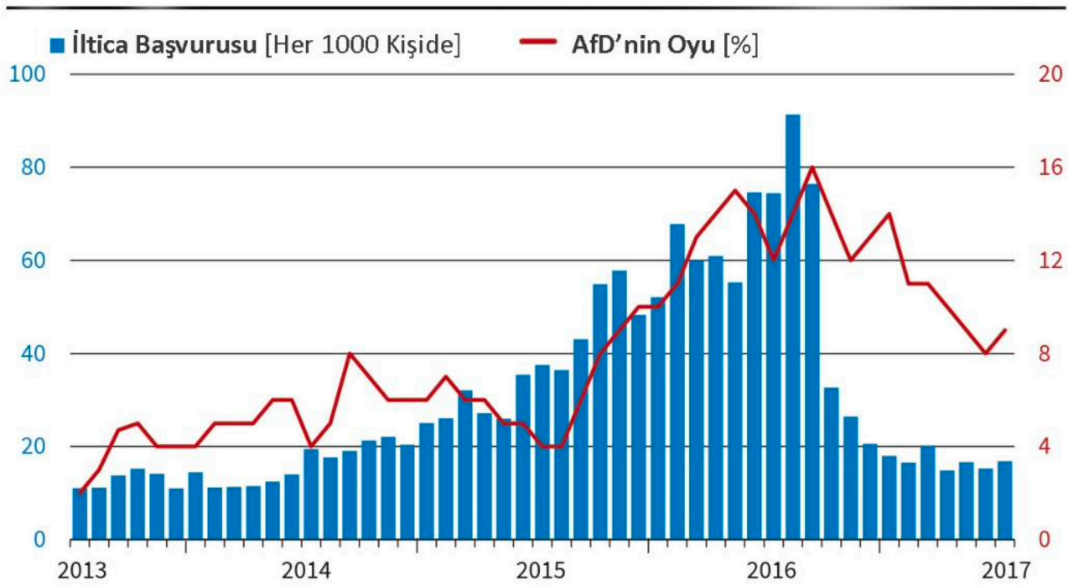

Kaynak 1 Federal Office for Migrants and Refugees (2017).

2017 seçimlerine bakıldığında AfD'nin göçmen ve liberal mülteci yasaları karşıtı seçim kampanyası ülke genelinde %13 oranında destek bulmuştur. Oy verme davranışına bölgesel düzeyde incelendiğinde önemli ölçüde negatif korelasyon göze çarpmaktadır. 2017 parlamento seçimlerinde AfD partisi; yabancı nüfusu fazla olan batı bölgesinden, yabancı nüfusu fazla olan doğu bölgesine göre daha az oy almıştır.[94] Oy verme davranışına kronolojik olarak incelendiğinde AfD'nin oy oranı mülteci başvurularına paralel bir çizgide ilerlemiştir.[95]

Savaşın veya despotizmin hakim olduğu bölgelerden kaçıp bir başka ülkeye iltica eden sığınmacıların karşı karşıya kaldığı problemlerin başında; yerel topluluklar nezdinde yabancı kabul edilen bu insanların öngörülemez oldukları yönündeki genel kanı ve kitlesel akınların mevcut değer yargıları ve yaşam şekilleri nedeniyle tehdit unsuru olarak algılanışı gelmektedir.[96]

[94] Bu durumun farklı sebepleri olabilir, sosyo-ekonomik şartlar ve basitçe göçmenlerin bu bölgede tutunamadıkları için tercih etmiş olmaması etkileyen faktörler arasında gösterilebilir.
[95] 2017 yılındaki ani düşüşün temel sebebi, 2016 yılında imzalanan Türkiye-AB 18 Mart mutabakatıdır.
[96] Zygmunt Bauman, Kapımızdaki Yabancılar (İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 2019). s. 14.

Almanya, 2010 ile 2019 arasında 2,1 milyondan fazla yeni iltica başvurusu alırken, bu başvuru talepleri başlıca Suriyeliler (619.000), Afganlar (232.000) ve Iraklılar (204.000) tarafından yapılmıştır.[97] Almanya'da mültecilerin topluma entegre olma süreci ile beraber dil, din ve kültür farklılıkları gündeme gelmiştir. Halkın önemli bir kısmı mültecilerin topluma kabulü konusunda kucaklayıcı olsa da hızla artan "yabancı" sayısının Alman kültür ve toplum yapısını olumsuz etkileyeceği yönündeki endişeler ivedilikle gün yüzüne çıkmıştır.

Yapılan araştırmalara göre, Alman halkının yarısı ülkedeki mültecilerin Alman kültürü üzerinde olumsuz etkisi olacağını düşünürken, %51'lik kısmı daha az sayıda mültecinin ülkeye alınması gerektiğine inanmaktadır.[98]

Mevcut insani krizin kısa vadeli çözümlerle sona erdirilmesinin mümkün olmadığının kabul edilmesi yıllar alırken, mülteci kamplarının uzun yıllar yaşamaya elverişli olmaması sebebiyle binlerce insan kampları terk edip yaşamlarını idame ettirmek için şehir merkezlerine yerleşmiştir. Gerek kamplardaki mültecilerin gerek iş gücü piyasasına katılan mültecilerin ulusal ekonomiye zarar verdiği yönünde yaygın bir kanı oluşmaktadır. Bahsi geçen görüşün temel dayanağını ise, mültecilere sağlanan hizmetlerin devlet bütçesi üzerinde baskı oluşturduğu, iş gücü piyasasına katılan ve düşük ücretle çalışan mültecilerin ülke vatandaşlarının işlerini ellerinden aldığı ya da maaşların düşmesine sebep olduğu yönündeki ifadelerdir. Doğruyu ne ölçüde yansıttığı bir hayli şüpheli olan bu söylemlerin yaygınlık kazanması, mültecilerin 1951 Cenevre Sözleşmesi ile koruma altına alınan haklarından[99] mahrum edilmesine sebep olmaktadır.

Almanya'nın Sözleşme'ye taraf olması sebebiyle belli başlı yükümlülükleri yerine getirmesi gerekirken bunun önemli bir kısmı mültecilerin topluma entegre edilmesine kadarki süreçte öne çıkmaktadır. Buna karşılık, 2015 yılından bu yana mülteci sayısının sürekli olarak arttığı ve bir milyonu aştığı Almanya'da rekor düzeyde düşük işsizlik oranları[100] ve federal bütçe fazlası[101] kayda geçmiştir. Bununla birlikte uzun vadede düşünüldüğünde yine Almanya gibi nüfus yaşlanması problemi ile karşı karşıya olan ülkeler için yabancı işçilerin iş gücü piyasasına katılması oldukça önem arz etmektedir. Mültecilerin iş gücü piyasasına katılmasıyla ücretlerin düşmesine sebep oldukları yönündeki iddialar ise işverenlerin mevcut durumu suiistimal ettiği ve süregelen problemin esasında yapısal olduğu gerçeğinin üstünü kapamaktadır. Yapısal problemleri çözmek yerine, problemlerin kaynağı olarak mültecilerin gösterilmesi bir yandan ulusal problemleri derinleştirirken, diğer yandan mültecilere yönelik hak ihlallerine sebep olmaktadır.

[97] The UN Refugee Agency, "Global Trends: Forced Displacement in 2019" (Copenhagen, 2021), https://www.unhcr.org/5e-e200e37/. s. 40

[98] Adrian Wilhelm, "Think Germans Love Refugees? The Results of an Exclusive Study on How Germans Perceive Refugees.," tbd, 2018, https://www.tbd.community/en/a/germans-perceptions-refugees.

[99] 1951 Cenevre Sözleşmesi, III. Bölüm Gelir Getirici İşler 17. Madde : 1. Taraf Devletler, ülkelerinde yasal olarak ikamet eden her mülteciye, ücretli bir meslekte çalışmak hakkı bakımından, aynı şartlar içinde yabancı bir memleketin vatandaşına uyguladıkları en müsait muameleyi uygulayacaklardır.

[100] DW, "Germany's 2018 Unemployment Hits Record Yearly Low," 2019, https://www.dw.com/en/germanys- 2018-unemployment-hits-record-yearly-low/a-46957682.

[101] DW, "Germany Posts Record-Breaking Budget Surplus," 2020, https://www.dw.com/en/germany-posts- record-breaking-budget-surplus/a-51991140.

Nihayetinde, mültecilere yönelik hak ihlallerinin hemen hemen her alanda artışa geçtiği bir toplumda, bu hak ihlallerinin çeşitli kanallarla meşrulaştırılması mevcut insani krizin sonuca bağlanmasını oldukça güçleştirmektedir. Almanya'da yaşayan mültecilerin halihazırda karşı karşıya kaldığı temel problemlerden biri halkın hatrı sayılır bir kısmının, mültecileri ulusal güvenliğin sağlanması önündeki en büyük engel ve hatta tehdit olarak algılamasıdır. Bu bağlamda, medya dili ve politik söylemler her ülkede olduğu gibi Almanya'da da halkın mültecilere takındığı tavrı belirleyen en önemli faktörler olarak karşımıza çıkmaktadır. Merkel'in 2015 yılında sığınmacılara yönelik açık kapı politikasının uygulanacağını duyurmasının akabinde ülkede hızla artan mülteci sayısı ile birlikte mültecileri konu alan haberlerin muhtevası da değişmeye başlamıştır. Öncesinde savaşın mağdur ettiği, göç yolunda hayatını kaybeden, insan kaçaklığına maruz kalan insanlar yerini ulusal güvenlik için tehdit oluşturan yabancılara bırakmaktadır. Bu dönüşün altında göçmenler tarafından gerçekleştirildiği öne sürülen olayların büyük etkisi olduğu kaçınılmaz bir gerçektir. 2015- 2016 arasındaki süreçte faillerinin mülteci, göçmen olduğu belirtilen birçok saldırı haberi, halkın tutumunda oldukça etkili olmaya başlamıştır. Bunun yanı sıra mülteci ve göçmen evlerinin temini ve yönetimi konusunda da gerginlikler ortaya çıkmaya başlamış ve öyle ki polis bazı durumlarda, mülteci ve göçmenleri geçici barınma yerlerine taşınırken korumak zorunda kalmıştır. Dahası, mültecilere temin edilecek evlerin yakılması gibi olaylar gerçekleşmiştir.[102] 2016 baharında Merkel'in kapıların kapatılacağı bildirdiği kararın arkasında aşırı sağcıların şiddetli protestoların olduğu tahmin edilmektedir.[103] Ülkedeki sığınmacıların suç olayları ile ilişkilendirilmesi veya sığınmacıların terör örgütleri ve eylemleri ile bağdaştırılarak toplumun güvenliği için tehdit unsuru haline getirilmesi sonucunda "göçmenler kamuoyunun ahlaki sorumluluk alanının ötesinde, sınırları dışında, bunun da ötesinde, merhamet ve ilgi dürtüsünün alanının dışına çıkmaktadırlar"[104] Son kertede, mültecilere yönelik yaklaşımın insani ve hak temelli olmaktan çıkıp dışlayıcı ve korumacı bir hal alması mültecilerin topluma entegre olmasını ve temel haklarından yararlanmasını engellemektedir.

[102] Lizzie Dearden, "Refugee Shelter Burnt down in Germany after Dispute among Asylum Seekers over Ramadan Meals," INDEPENDENT, 2016, https://www.independent.co.uk/news/world/europe/refugee-shelter- burnt-down-in-germany-after-dispute-among-asylum-seekers-over-ramadan-meals-a7074831.html.

[103] Michelle Martin, "Refugee Crisis Arouses Fear and Fury on Germany's Far-Right," Reuters, 2015, https://www.reuters.com/article/us-europe-migrants-germany-rightwing-idUSKCN0RH0KX20150917.

[104] Zygmunt Bauman, Kapımızdaki Yabancılar. s.33.

SONUÇ

Göç krizinin merkezinde kaynak ülkeler yer almaktadır. İstikrarsız coğrafyalar göç üretir. Bu nedenle, ekonomik, toplumsal ve siyasi problemler son bulmadıkça göç son bulmayacak ve de kaynak ülkelerden akmaya devam edecektir. Bu konudaki insani görev ise hedef ülkenin göçe ilişkin yaklaşımını göçmen ve insan hakları merkezli kılarak, güvenli göçü sağlamaktır. Almanya göçmenler için bir hedef ve hayal ülkesidir. Ekonomik, demokratik ve politik gelişmişliği, coğrafi konumu ve iltica edenlerin mevcut sosyal ağları sebebiyle göç rotasının nihai hedefi olmaktadır. Her ne kadar Almanya'da bir kesim göçmen karşıtı eğilimler gösterse de Almanya özellikle 2015 yılında iltica politikası, sağlanan ekonomik ve sosyal imkanlar bakımından göçmenlere açık bir tutum sergilenmiştir. Mülteci ve göç politikasına ilişkin ulusal ve uluslararası yükümlülükler, mülteciler nezdinde Almanya'yı göreceli olarak güvenilir kılmıştır.

Sosyal hayatta mültecilerin konumlarına bakıldığında eğitim, sağlık, seyahat ve çalışma gibi alanlarda birtakım haklara sahip oldukları görülmektedir. Çalışma izni konusunda Almanya'nın, şart koştuğu belli kriterler olsa da genel olarak teşvik edici bir tavır sergilendiği gözlemlenmektedir. Bu noktada başvuru sahibinin önceliklendirilmesinde ülkede bulunduğu sürenin dikkate alındığını ifade etmek gerekmektedir.

Federal iş ajansı ve özel iş bulma kurumları aracılığıyla mültecilerin çalışma izni ve iş gücüne katılma noktasında danışmanlık alabildikleri görülmektedir. Fakat bu olumlu verilerin yanı sıra iş gücüne katılmasına izin verilmeyen gruplar da mevcuttur. Örneğin bazı şartları yerine getiremediği için giriş merkezlerinden ayrılmalarına izin verilmeyen mültecilerin, işgücüne katılmasına da izin verilmemekte, bu kişiler bir prosedür denizinin ortasında belirsizlik içinde beklemektedirler.

Seyahat izni noktasında, iltica başvurusu kesinleşen mültecilere ülke içi seyahatlerde kısıtlayıcı olunmadığı gibi oturma izninin yanı sıra ülke dışı yolculukları da kolaylaştıran bir seyahat belgesi (mavi pasaport) verilmektedir. Sağlık hizmeti konusunda da kalış süresi önem arz eden bir faktör olup temel sağlık hizmetleri, oturma iznine ve dolayısıyla zorunlu olarak sağlık sigortasına sahip olan tüm mültecilere sağlanmaktadır. İltica prosedürü henüz tamamlanmamış ve yalnızca müsamaha ya da sınır geçiş belgesine sahip kişiler ise yukarıda bahsedilen genel sağlık sigortasına dahil olamamakta, bu kişiler için ayrı bir sağlık hizmeti sunulmakta ve bu hizmete erişim için de yine ikamet süresinin baz alındığı bir gruplandırma yapılmaktadır. Neredeyse her aşamada ortaya çıkan bu kritere göre, ülkede hiçbir sağlık sorunu yaşamadan 15 aydan fazla bulunabilmek, daha iyi bir sağlık hizmeti alabilmek için artı puan sayılmaktadır.

Mültecilerin eğitime katılımı açısından Almanya'nın özellikle dil eğitimi noktasında büyük çaba sarf ettiği görülmektedir. Genellikle zorunlu tutulan bu eğitimlere dahil olabilmek için de belli kriterlerin yerine getiriliyor olması beklenmektedir. Özellikle çocuk ve gençler için hazırlanan özel entegrasyon programlarına önem verilmekle birlikte yine prosedür kurbanı olarak bu eğitimlerden yoksun kalan çocukların varlığı dikkat çekmektedir. Temel zorunlu eğitimin yönetmelikleri eyaletler arasında farklılık göstermekte olup, genel olarak on sekiz yaşına kadar tüm çocuklara zorunlu tutulduğu görülmektedir. Fakat zorunlu eğitim lise düzeyiyle birlikte sona ermekte, bir meslek ve dolayısıyla iş edinme noktasında kişiyi öne taşıyan mesleki eğitime katılım hakkı için ise oturum izni şartı aranmaya başlanmaktadır. Aynı şartın yüksek öğrenimde aranmaması dikkat çekicidir. Bu noktada aranan tek şart bir lise diploması -Almanya'dan alınmış olma zorunluluğu yoktur- ve yeterli düzeyde Almancadır.
Genel itibariyle mültecilerin sosyal hayatta daha fazla hakka sahip olabilmelerinin ülkede bulunma sürelerinin uzunluğuyla paralel olduğu ifade edilmektedir. Yıllar içinde geliştirilen düzenlemeler ile mültecilerin çoğu alanda temel haklara erişiminin kolaylaştırıldığı görülmektedir. Şartları yerine getirememiş ve bekleme durumunda olan mülteciler ise birçok haktan yararlanamamaktadır. Bu durum özellikle çocuklar açısından endişe vericidir.

Alman toplumunun göç üzerindeki algısına gelindiğinde karşılama kültüründen zenofobiye (yabancı düşmanlığı) geniş bir izgeden söz etmek mümkündür. Göç hareketlerinin yükseldiği dönemlerde medyaya yansıtılan haberler ve siyasi söylemin ülkenin orta kesimdeki (ılımlı ve kararsız) grupların yönelimlerini önemli ölçüde etkilediği görülmektedir. Bu noktada siyasi ve medyatik söylemlerin her zaman gerçeği yansıtmadığı, özellikle bazı aşırı sağ yayınların toplumun algısını şekillendirmek için kaleme alındığını ifade etmek mümkündür. Göçün ilk safhalarında topluma hâkim olan insan hakları tabanlı yardımlaşma ve koruma söylemleri, zaman geçtikçe ve mülteci yoğunluğu arttıkça, yerini ekonomik koşullar ve kültürel uyuma ilişkin endişelere bırakmıştır. Fakat raporda sunulan veriler, mültecilerin Alman toplumunun ekonomik refahı üzerinde negatif bir etkisi olmadığını kanıtladığı gibi nüfusun yaş ortalaması ve eğitimi dikkate alındığında, doğru politikalarla ekonomik kalkınmayı arttıracağını gözler önüne sermektedir.

Bir diğer başlıca konu olan kültürel farklılıklar, özellikle İslam ve Doğu kültürünü taşıyan göçmenlere yönelik bir güvenlik söylemi içinde vücut bulmuştur. Kültürel uyumları ahlaki ve etik normlar üzerinden tahlil edilerek Alman kültürüne zarar vermekle suçlanmıştır. Bu bağlamda medya, kültürel algının şekillenmesinde oldukça öne çıkan bir aktör olmaktadır. 2015 yılında hızla artan mülteci sayısı medyanın yorumunu değiştirmiş ve savaş mağduru

göçmenler retoriği yerini terör, taciz ve şiddet üzerine haberlere bırakmıştır. Bu nedenle problem insan hakları ve dayanışma ekseninden ulusal güvenlik tehdidi noktasına kaymıştır ve toplumdaki huzursuzluk mültecilere yönelik ciddi ve planlı şiddet olaylarına kadar varmıştır.

Nihayetinde görülmektedir ki toplum algısı üzerinde en önemli rolü oynayan ekonomik ve kültürel endişeler, siyasi ve medyatik söylemler içinde kurgusallaştırmakta ve gerçeği zaman zaman manipüle etmektedir. Bu söylemlerin halkın algısını mültecilere karşı olumsuz yönde etkileyecek kadar güçlü olduğunun altını çizmek gerekmektedir. Politikacıların ve medya kanallarının toplumsal algı üstündeki rollerini farkında olarak ortak bir yarar için iş birliği yapması kutuplaşmayı da azaltacaktır. Bu noktada, uyum ve bilinçlendirme çalışmalarına yönelik başlıca sorumluluk Alman hükümetine düşmektedir. Zira, hükümetin, topluma olduğu kadar toprakları üzerindeki mültecilere karşı da insani sorumluluğu vardır.

Okuyucuya Notlar

- Raporda "mülteci" kavramı hukuki statüsünden ziyade bir başka coğrafyaya iltica eden göçmeni ifade eden esnek bir bağlamda kaleme alınmıştır.

- Saha araştırması Uluslararası Mülteci Hakları Derneği Gönüllüsü Kenan Çiğdem ta rafından Köln bölgesindeki gözlemleri ve Alman devlet dairelerinin resmi metinleri taranarak gerçekleştirilmiştir.

Kaynaklar

Andreea Baier, Manuel Siegert Von. "Die Wohnsituation Geflüchteter," 2018. https://bamf.de/SharedDocs/Anlagen/DE/Forschung/Kurzanalysen/kurzanalyse11_iab-bamf- soep-befragung-gefluechtete-wohnsituation.pdf%3F__blob%3DpublicationFile%26v%3D11.

Antonia Scholz. "Warum Deutschland?," 2013. https://www.bamf.de/SharedDocs/Anlagen/DE/Forschung/Forschungsberichte/fb19-warum- deutschland.html?nn=283568.

Auswärtiges Amt. "The Basic Law of The Federal Republic of Germany Right of Asylum," n.d. https://www.auswaertiges-amt.de/de/service/visa-und-aufenthalt/-/214114.

Avrupa Birliği Temel Haklar Ajansı. Sığınma, Sınırlar ve Göç Ile Ilgili Avrupa Hukuku El Kitabı, 2014. https://www.echr.coe.int/Documents/Handbook_asylum_TUR.pdf.

Bağlı, Mehmet Selim. "Alman Yerel Yönetim Yapısı." Türk İdare Dergisi 473 (2011): 43–74. Bajekal, Naina. "Meet the German Families That Opened Their Homes to Refugees." TIME.

2015. https://time.com/4052217/europe-refugee-migrant-germany-photos/.
BAMF. "Asylum and Refugee Protection," n.d. https://www.bamf.de/EN/Themen/AsylFluechtlingsschutz/asylfluechtlingsschutz-node.html.

"Die Unterschiedlichen Stationen Und Wege Des Asylverfahrens," n.d. https://www.integrationsbeauftragte.de/ib-de/ich-moechte-mehr-wissen-ueber/flucht-und-asyl.

"Durchführung Des Asylverfahrens," n.d. https://www.bamf.de/DE/Behoerde/Aufgaben/Asylverfahren/asylverfahren-node.html.

"The Federal Office and Its Tasks." Nünberg, 2016. https://www.bamf.de/SharedDocs/Anlagen/EN/Behoerde/flyer-bundesamt-und-seine- aufgaben.pdf?__blob=publicationFile&v=5.

"Bundesministerium Des Inner, Für Bau Und Heimat," n.d. https://www.bmi.bund.de/DE/startseite/startseite-node.html.

Bundeszentrale für politische Bildung. "Asylum-Related Costs and Expenses," 2020. https://www.bpb.de/gesellschaft/migration/flucht/zahlen-zu-asyl/265776/kosten-und- ausgaben.

"Königsteiner Schlüssel," n.d. https://www.bpb.de/nachschlagen/lexika/270602/koenigsteiner-schluessel.

Dearden, Lizzie. "Refugee Shelter Burnt down in Germany after Dispute among Asylum Seekers over Ramadan Meals." INDEPENDENT, 2016. https://www.independent.co.uk/news/world/europe/refugee-shelter-burnt-down-in-germany- after-dispute-among-asylum-seekers-over-ramadan-meals-a7074831.html.

Dejure. "Asylgesetz § 14 Antragstellung," n.d. https://dejure.org/gesetze/AsylG/14.html.

"Asylgesetz §2 Rechtsstellung Asylberechtigter," n.d. https://dejure.org/gesetze/AsylG/2.html.

"Verlieren Personen, Die Eine Aufenthaltsgestattung Oder Duldung Besitzen, Ihren Anspruch Auf Leistungen Nach Dem Asylbewerberleistungsgesetz, Wenn Sie Einer Arbeit Nachgehen?" Accessed July 16, 2021. https://www.bamf.de/SiteGlobals/Forms/Suche/Expertensuche_Formular.html;jsessionid=BA A4FCEE12C06CAEAC6BD6378308C824.internet541?cl2Categories_Bereich=asylfluechtlin gsschutz&cl2Categories_Typ=faq&cl2Categories_Themen=zugangarbeitsmarkt&sortOrder= name_+asc&.

Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği. Mültecilerin Hukuki Statüsüne İlişkin Sözleşme (1951).

Brenke, Von Karl. "Flüchtlinge Sind Sehr Ungleich Auf Die EU-Länder Verteilt – Auch Bezogen Auf Die Wirtschaftskraft Und Einwohnerzahl." DIW Wochenbericht, no. 39 (2015): 867–81. https://www.diw.de/documents/publikationen/73/diw_01.c.514173.de/15-39-1.pdf.

Brühl, Jannis. "Wachmann Ging Mit Schlagstock Auf Flüchtling Los." Sueddeutsche Zeitung, 2014. https://www.sueddeutsche.de/politik/misshandlung-in-unterkuenften-in-nrw- wachmann-setzte-schlagstock-gegen-fluechtling-ein-1.2187881.

Bundesministerium der Justiz und für Verbraucherschutz. Law on the Residence, Employment and Integration of Foreigners in the Federal Territory (Residence Act - AufenthG) (2004). https://www.gesetze-im-internet.de/aufenthg_2004/BJNR195010004.html.

Bundesministerium des Inner, für Bau und Heimat. "BAMF." Accessed July 16, 2021. https://www.bamf.de/DE/Startseite/startseite_node.html;jsessionid=5A6F1FFF9BEFC20E4C 03BC0602FB3C1C.internet541.

"Asylgesetz §3 Zuerkennung Der Flüchtlingseigenschaft," n.d. https://dejure.org/gesetze/AsylG/3.html.

Destatis. "Population with a Migrant Background up 2.1% in 2019: Lowest Increase since 2011," 2020. https://www.destatis.de/EN/Press/2020/07/PE20_279_12511.html.

Drach, Von Markus C. Schulte von. "Flucht Vor Dem Krieg, Suche Nach Demokratie." Sueddeutsche Zeitung, November 15, 2016. https://www.sueddeutsche.de/politik/migranten- flucht-vor-dem-krieg-suche-nach-demokratie-1.3250826.

DW. "Germany's 2018 Unemployment Hits Record Yearly Low," 2019. https://www.dw.com/en/germanys-2018-unemployment-hits-record-yearly-low/a-46957682.

"Germany Posts Record-Breaking Budget Surplus," 2020. https://www.dw.com/en/germany- posts-record-breaking-budget-surplus/a-51991140.

European Commission. "A Common European Asylum System." Luxembourg, 2014. https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/default/files/e-library/docs/ceas-fact- sheets/ceas_factsheet_en.pdf.

"Country Responsible for Asylum Application (Dublin Regulation)," n.d. https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/policies/asylum/examination-of-applicants_en.

European Commission Migration and Home Affairs. "The Reform of The Dublin System," n.d. https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/default/files/what-we-do/policies/european-agenda-migration/background- information/docs/20160504/the_reform_of_the_dublin_system_en.pdf.

European Union. Treaty of Amsterdam Consolidated Version od the Treaty of European Union (1999).

Eurostat. "Acquisition of Citizenship," 2018. https://ec.europa.eu/eurostat/news/themes-in- the-spotlight/citizenship-2018.

"EU Population in 2020: Almost 448 Million," 2020. https://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/11081093/3-10072020-AP- EN.pdf/d2f799bf-4412-05cc-a357-7b49b93615f1#:~:text=Among the EU Member States,38.0 million or 8.5%25).
BAMF. "Evaluation of the German Community-Based Sponsorship Programme 'NesT – New Start in a Team.'" Accessed July 4, 2021. https://www.bamf.de/SharedDocs/ProjekteReportagen/EN/Forschung/Migration/evaluation- resettlement-programm-nest.html.
"Facts About Germany." Accessed July 12, 2021. https://www.tatsachen-ueber- deutschland.de/en.

Flüchtlingsrat Thüringen. "Welche Sozialen Leistungen Erhalten Flüchtlinge," 2021. https://www.fluechtlingsrat-thr.de/themen/basiswissen/welche-sozialen-leistungen-erhalten-fluechtlinge.

FRONTEX. “Risk Analysis for 2016,” 2016. https://frontex.europa.eu/assets/Publications/Risk_Analysis/Annula_Risk_Analysis_2016.pdf.

“Risk Analysis for 2017,” 2017. https://frontex.europa.eu/assets/Publications/Risk_Analysis/Annual_Risk_Analysis_2017.pdf.

“Germany: Demographic Trends.” In Britannica, 2020. https://www.britannica.com/place/Germany/Demographic-trends.

Ghelli, Fabio. “Massenunterkünfte Fördern Konflikte.” Mediendienst, 2018. https://mediendienst-integration.de/artikel/massenunterkuenfte-foerdern-konflikte.html.

Grunau, Andrea. “Für Flüchtlinge Eine Lotterie - Wie Deutschland Asylbewerber Verteilt.” DW, 2014. https://www.dw.com/de/für-flüchtlinge-eine-lotterie-wie-deutschland-asylbewerber-verteilt/a-18134259.

Hailbronner, Kay. “Asylum Law Reform in the German Constitution.” American University International Law Review 9, no. 4 (1994): 159–79.

Handbook Germany. “Almanya’da Mülteciler İçin Oturum İzni ‘Oturma Iznimi Nasıl Uzatabilirim?’” Accessed July 16, 2021. https://handbookgermany.de/tr/rights- laws/asylum/right-of-residence.html.

Handbook Germany. “Almanya’da Mültecileri Için Oturum İzni ‘Oturma Iznimi Kaybetme Ihtimalim Var Mı?’” Accessed July 16, 2021. https://handbookgermany.de/tr/rights-laws/asylum/right-of-residence.html.

“Handbook Germany. “İltica Prosedürü: Nasıl İltica Başvurusu Yaparım?,” n.d. https://handbookgermany.de/tr/rights-laws/asylum/asylum-procedure.html.

Jobbörse. “In Wenigen Klicks Zum Stellenangebot.” Accessed July 16, 2021. https://jobboerse.arbeitsagentur.de/prod/vamJB/startseite.html;jsessionid=yDwbWDQSh1B1l74MJz3cZk2JGfL9cQptcNzwyfGvf911vkSB03W1!127585498?m=1&aa=1.

Institute for Migration Research and Intercultural Studies. “Germany.” Osnabrück, 2017.
Jürgen Gerhards, Silke Hans, and Jürgen Schupp. “German Public Opinion on Admitting Refugees.” DIW Economic Bulletin. Berlin, 2016.

Koch, Von Tonia. “Integration Im Europäischen Vergleich.” Deutschlandfunk, November 15, 2018. https://www.deutschlandfunk.de/fluechtlinge-integration-im-europaeischen-vergleich.1148.de.html?dram:article_id=433338&wdLOR=cBD729218-2751-4B72-B86E- B804FFDEDAC3.

Kolvenbach. “Zu Eng Für Abstandsregeln.” Tagesschau, 2020. https://www.tagesschau.de/thema/investigativ/.

Languages in Germany," n.d. https://languageknowledge.eu/countries/germany.
LPB. "Fremdenfeindliche Anschläge," 2020. https://www.lpb-bw.de/fremdenfeindlichkeit.

Macrotrends. "Germany Literacy Rate 1990-2021." Accessed July 26, 2021. https://www.macrotrends.net/countries/DEU/germany/literacy-rate.

Martin, Michelle. "Refugee Crisis Arouses Fear and Fury on Germany's Far-Right." Reuters, 2015. https://www.reuters.com/article/us-europe-migrants-germany-rightwing-idUSKCN0RH0KX20150917.

Maurice Crul, Frans Lelie, Özge Biner, Nihad Bunar, Elif Keskiner, Ifigenia Kokkali, Jens Schneide, Maha Shuayb. "How the Different Policies and School Systems Affect the Inclusion of Syrian Refugee Children in Sweden, Germany, Greece, Lebanon, Turkey." Comparative Migration Studies 7, no. 10 (2019): 1–20.

Handbook Germany. "Mavi Pasaport." Accessed July 16, 2021. https://handbookgermany.de/tr/rights-laws/asylum/blue-passport.html.

MDR.DE. "Nachrichten," n.d. https://www.mdr.de/nachrichten/index.html?q=müller.
Muratoğlu, Tahir. "Almanya Federal Cumhuriyeti'nde Devlet Yapılanması." Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 18 (2014): 291–366.

Official Journal of the European Union. Council Directive 2001/55/EC of 20 July 2001 on Minimum Standards for Giving Temporary Protection in the Event of a Mass Influx of Displaced Persons and on Measures Promoting a Balance of Efforts between Member States in Receiving Such Persons and Bearing, 2001. https://eur-lex.europa.eu/legal- content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32001L0055&from=EN.

Directive 2011/95/EU of the European Parliament and of the Council of 13 December 2011 on standards for the qualification of third-country nationals or stateless persons as beneficiaries of international protection, for a uniform status for refugees or fo (2011).

https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2011/95/oj.

Directive 2013/32/EU of the European Parliament and of the Council of 26 June 2013 on common procedures for granting and withdrawing international protection (2013). https://eur- lex.europa.eu/eli/dir/2013/32/oj.

Directive 2013/33/EU of the European Parliament and of the Council of 26 June 2013 laying down standards for the reception of applicants for international protection (2013). https://eur- lex.europa.eu/eli/dir/2013/33/oj.

Regulation (EU) No 603/2013 of the European Parliament and of the Council of 26 June 2013 on the establishment of "Eurodac" for the comparison of fingerprints for the effective application of Regulation (EU) No 604/2013 establishing the criteria and mecha (2013). https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:32013R0603.

Regulation (EU) No 604/2013 of the European Parliament and of the Council of 26 June 2013 establishing the criteria and mechanisms for determining the Member State responsible for examining an application for international protection lodged in one of the (2013). https://eur- lex.europa.eu/eli/reg/2013/604/oj.

PEW Research Center. "Germany: Religious Demography." Global Religious Futures Project, 2020. http://globalreligiousfutures.org/countries/germany#/?affiliations_religion_id=0&affiliations_ year=2020&region_name=All Countries&restrictions_year=2016.
RU-GELD.DE. "Asylum in Germany: Rights and Procedure for Obtaining a Refugee Status," n.d. https://ru-geld.de/en/migration/asylum-refugees/.

Saatçioğlu, Beken. "AB'nin Mülteci Krizi: Normlar-Çıkarlar Dikotomisi Üzerinden AB'yi Yeniden Değerlendirmek." In Türkiye-AB İlişkilerinde Yeni Bir Konu: Mülteci Sorunu ve Türkiye-AB İşbirliği, 212–36. İstanbul, 2017. https://www.ikv.org.tr/images/files/multecimeselesi2017.pdf.

Stock, Richard. "Social Market Economy," 2011. http://www.centre-robert- schuman.org/userfiles/files/REPERES - module 7-0 - explanatory notes - Social market economy - EN .pdf.

Susanne Worbs, Tatjana Baraulina. "Female Refugees in Germany: Language, Education and Employment," 2017. https://www.bamf.de/SharedDocs/Anlagen/EN/Forschung/Kurzanalysen/kurzanalyse7_gefluc hetete-frauen.pdf?__blob=publicationFile&v=11.

T.C. Dışişleri Bakanlığı. "Almanya Federal Cumhuriyeti'nin Siyasi Görünümü," n.d.

T.C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü. "Avrupa Birliğinde Geçici Koruma," n.d. https://www.goc.gov.tr/avrupa-birliginde-gecici-koruma.

The UN Refugee Agency. "Global Trends: Forced Displacement in 2019." Copenhagen, 2021. https://www.unhcr.org/5ee200e37/.

UNHCR. "Global Trends: Forced Displacement in 2019." Copenhagen, 2020. https://www.unhcr.org/5ee200e37/.

"Global Trends Forced Displacement in 2019." Copenhagen, 2020.

UNICEF. "Minimum Standards for the Protection of Children, Adolescents and Women in Refugee Accommodation Centres," 2017.
https://www.unicef.de/informieren/materialien/minimum-standards-refugees/119842.

United Nations Information Centre Turkey. Mültecilerin Hukuki Statüsüne İlişkin 1967 Protokolü (2000). https://www.umhd.org.tr/wp-content/uploads/2018/12/1967-New-York- Protokolu-1.pdf.

Wendel, Kay. “Unterbringung von Flüchtlingen in Deutschland,” 2014. https://www.pro-asyl.de/wp-content/uploads/2015/04/Laendervergleich_Unterbringung_2014- 09-23_01.pdf.

BAMF. “What Are the Conditions of Access to the Labour Market for People Who Have a Residence Permit or a Tolerated Stay?” Accessed July 16, 2021. https://handbookgermany.de/en/work/work-permit.html.

BAMF. “What Criteria Is the Approval of the Employment Agency Based On?” Accessed July 16, 2021. https://www.bamf.de/SiteGlobals/Forms/Suche/Expertensuche_Formular.html;jsessionid=BA A4FCEE12C06CAEAC6BD6378308C824.internet541?cl2Categories_Bereich=asylfluechtlin gsschutz&cl2Categories_Typ=faq&cl2Categories_Themen=zugangarbeitsmarkt&sortOrder= name_+asc&.

“When Refugees Want to Work in Germany.” DW, n.d. https://www.dw.com/en/when-refugees-want-to-work-in-germany/a-18737104.

Wilhelm, Adrian. “Think Germans Love Refugees? The Results of an Exclusive Study on How Germans Perceive Refugees.” tbd, 2018. https://www.tbd.community/en/a/germans- perceptions-refugees.

WirtschaftsWoche. “Sachleistungen Statt Geld?,” n.d. https://www.wiwo.de/politik/deutschland/fluechtlinge-in-deutschland-sachleistungen-statt- geld/12331092-2.html.

Handbook Germany. “Work Permit for Refugees.” Accessed July 16, 2021. https://handbookgermany.de/en/work/work-permit.html.

World Population Review. “GDP Ranked by Country 2021.” Accessed July 12, 2021. https://worldpopulationreview.com/countries/countries-by-gdp.
Zygmunt Bauman. Kapımızdaki Yabancılar. İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 2019.

GÖÇ ROTASI SERİSİ-1

ALMANYA'DA MÜLTECİLİK

2015 YILI SONRASINDA ALMANYA'DA GÖÇ AKIŞI

Uluslararası Mülteci Hakları Derneği
INTERNATIONAL REFUGEE RIGHTS ASSOCIATION